

A SZATMÁRNÉMETI
KIR. KATH. FŐGIMNÁZIUM
1903—1904. ÉVI
ÉRTESÍTŐJE

„PÁZMÁNY-SAJTÓ”, SZATMÁR-NÉMETI, 1904

Az erkölcsi nevelés eszközei a családban és az iskolában.

Az igaz, jó és szép eszméjét megvalósító öntökéletesedés a bölcsészet és az ember végrendeltetése. A görög bölcsek haladásunk kiinduló pontjául az önismeretet és önuralkodást állították fel s ekkép az Istenhez való közeledést tartották az emberiség céljának. Önmaguk vizsgálása vezette őket e helyes utra. Nem volt akkor még az emberiségnek üdvözítő példányképe, aki megtanította volna arra, mi az ember valódi földi rendeltetése; a valódi boldogságot az erénybe helyezték és az arra való törekvést főkötelességévé tették az embernek.

Sokrates ethikai főtvényei: az Isten félelme, lelki bátorság, igazságosság és mértékletesség oly alaperények, amelyeknél fenségesebbeket csak Üdvözítőnk tanított.

Az igazi szép és nemes élet tehát csak az erény követésében állhat. Mi az erényes élet? Kölcsey így fejt meg öccsének: „Egész életed meghatározott elv szerint intézve, sohasem tenni mást, mint amit az erkölcsiség kíván, s még akkor sem, midőn haszon, bátorlét, indulat heve vagy szenvedelem ereje másfelé ragad: ezt hívják erénynek.”

Csak az ilyen élet erényes, csak az ilyen szív emelkedhetik felül a köznapiság keretén s juthat közelebb Istenhez. Ilyen élet pedig erkölcsösség nélkül lehetetlen.

4.

Azonban korunk mai nézetei szinte fölöslegesnek tartják a lelki magasságra való ezt az emelkedést; a mai kor emberei azt hiszik, hogy ők a tudománynak hirdetett atheizmus szárnyain ezen már felülemelkedtek s Istent, vallást megvetve, kinek-kinek külön Istent teremtenek sivár lelkökben. Jól mondja erre vonatkozólag b. Eötvös József: „Nem szörnyű-e, főképp ha körültekintve látjuk, hogy nem egyes szerencsétlen kivételek sorsa ez, hanem hogy közbaja századunknak, melyet csak kevés boldogabb vagy erősebb kerülhet el. Megkereszteltetünk szokásból; mint keresztények neveltetünk, mert már a fölvelt rendszer úgy hozza magával; hitünkről szólunk, s mindenki vállat vonít, az egyház parancsairól s mindenki szánja gyengeségünket, mert praktikus egy század ez, melyben élünk, melynek jelszava: számolj és dolgozzál, e kor vallása: haszon.”

Pedig éppen akkor veszítjük el boldogságunk igazi gyöngyét, a hitet, anyagimádó szívünkből, mikor minden földi után kapkodva azt hisszük, hogy nagy kincsek és eget ostromló tudományhalmaz birtokába jutottunk.

Fejünket, zsebünket tele érezhetjük, de szívünk üres s így magunkat boldogoknak nem mondhatjuk; ide-oda tántorgunk az élet tövises pályáján, mert üres zsák nem állhat meg egyenesen. Úszhatunk az anyagi élvezetekben, de ha lelkünket megvetjük, boldogságot hasztalan keresünk.

Eötvös J. mondja : „Ne csodálkozzék senki e században hol anyagi kényelmeink annyira növekedtek, mégis oly kevés megelégedett embert találni; a hit-erkölcs eltűnt az emberek között s nélkülök nincs élet.”

A sok ingadozó jellemnek, a világgal s önmagával való meghasonlásnak, az annyira elharapódzott életuntságnak legáltalánosabb oka a vallás-erkölcsösség eltompultsága, sülyedése. Az anyagiakban helyezett elbizakodottság, az ebből eredő álműveltség oka azon üres gögnek, mellyel minden isteni s emberi dologról kicsinylőleg beszélünk; oka azon fölényt gyakorolni törekvő társadalmi rákfenének, melynélfogva ma-

5.

gunknál kisebbeknek tartott embereket lenézünk, önmagunkat pedig isteníjtük mint saját énünknek bálványimádói.

S ha látunk valódi magaslelkű embert, ki nem önmaga, hanem az egész emberiség közboldogságán fáradozik: azt keserű gúnymosollyal korlátolt eszű, elfogult stb. címeikkel illetjük, és nem akarjuk észrevenni, hogy minmagunk járunk a legnagyobb sötétségben, oly sötétben, hogy saját magunkat nem látva, mindig csak másokat akarunk látni és láttatni. Korszerűsíteni akarunk mindent, hogy az igazság nem kedves szava ki ne mondja felettünk kárhoztató ítéletét, hanem minden modern hibánkat a jelen század erényeinek deklarálja.

Korszerű, emancipált vallást, Istent óhajtunk, hogy a hozzánk hasonló felvilágosult önbálványimádást hirdetve, erénynyé tehessük a vétket, uralkodóvá az istentelenséget s vallásnélküliséget, hogy szabadon megvalósíthassuk modern-műveltség sugallta nagy eszméinket. (?) S mégis e modern korban naponként ezerszer hallható „a régi jó idők” visszaóhajtása, és az általános panasz a jelen nehéz időkről, holott „Nem az idő halad, mi változunk”— mondja Madách, „Az ember tragédiájában” —; „de akkor hittek, nagy volt az idő, most senki sem hisz, törpe az idő” s mi mégis mindnyájan nagyok akarunk lenni.

Elmondhatjuk korunkról, hogy nagy az etikettje, de kicsiny az etikája. Ezekből látható, hogy a boldogság az erkölcsös életben áll, ebben határozódik az ember földi rendeltetése. Lássuk már most, kell-e a gyermeket is erényes életre nevelni pedagógiai elvek szerint és ki lehet legjobb erkölcsnevelője a gyermekeknek?

* *

*

Az előadottakból könnyen következtethetünk arra, mily nehézséggel jár napjainkban a gyermekek erkölcsvallásos nevelése s az ebből folyó boldog életre célzó előkészítése. E nehézségekhez hozzájárul még a divat is, amely pazar fényűzésével már betolakodott a nevelés hatáskörébe is,

6.

s most már divatos nevelést igényel „Csak nem maradhatunk el, mikor X. és Y. is így neveli gyermekeit.” Hallhatni nem egyszer; pedig az ily divatos nevelésnek szüleményei: üres divatbábok, divathősök. Senki sem tagadhatja, hogy a gyermek első s alapvető erkölcsiskolája a családi kör. Már a család szentélyében mulhatlanul kell a minden jóra fogékony gyermeki szívet a vallásosságra, a jó erkölcsökre szoktatni; már a család kis kertjében szükséges, hogy a szülők, mint egyedüli hivatott, kertészei gyöngé csemetéiknek, kellő irányt adni el ne mulasszanak, nehogy később a legkisebb szél ledöntse, megtörje őket. Nem tapasztaljuk-e számtalanszor, hogy nehéz vagy épen lehetetlen egy vásott szívű gyermeket a szépre, jóra hajlónak tennünk? Mert valamint a már a ferdén nőtt fának soha többé tetszésünk szerinti rendes irányt nem adhatunk: szintúgy az erkölcsnevelésben az elhanyagolt szív csak nagyon nehezen lesz megtermékenyíthető a jó erkölcsmagvak befogadására.

Ne higgyük tehát, hogy jobb a Rousseau-féle nevelést követni, míg majd a gyermekben önmagától felébred az Isten, vallás és erkölcs eszméje, vagy hogy a dajka is pótolhatja a szülői nevelést. Esztelen gazda várhat-e ott is jó termést, ahol nem vetett? Ott csak vad gyümölcs, gyom teremhet.

Igaza van b. Eötvösnek, midőn így nyilatkozik nevelésünkről: „Az épen a legbúsítóbb része végzetünknek, hogy éltünk azon szakaszában, mely egész jövőnkre kihat, majdnem közönségesen a véletlennek engedtetünk által, s hogy mielőtt magunkat valamire elhatározhatnánk, nevelésünk által egész jövőnk már elhatározott. Mégis mi könnyelműséget tapasztalunk a nevelés körül! Idegen dajka emlőin nevelve, idegen ajkáról lesve első szavait, idegen karoktól vezetve, míg járni kezd, egy cselédszoba az, hol a gyermek érzékeit fejledezni érzi.” Hány szülő van, ki egészen véletlenre bízta gyermekeinek testi s lelki fejlődését, nevelését, mondván: „Hadd fejlődjék magától, tanuljon meg jókor önálló lenni az életben.” Mikép lehet az önállóvá, akit tehetetlenül önmagára

7.

hagyatva, minden irányadás nélkül bocsátunk az iskola vagy az élet nehéz pályájára?

Hogyan tegye magáévá azon tántoríthatatlan erkölcsöt s jellemeszilárdságot, mellyel az élet minden körülményei között magát férfiasan fenntartani, a sors csapásait bátran elviselni képes legyen? Nem-e a jó és helyes nevelés által, melyben idejekorán részesült?

Minden szülő megvallja, hogy gyermekét boldoggá akarja nevelni; vesse meg tehát nevelésében ezen boldogság biztos alapját, ragadjon meg minden eszközt és módot annak elérésére. A szülők a gyermek első példányképei, különösen az anyának kell, hogy legelső s legbuzgóbb erkölcs-nevelője legyen gyermekének.

Miért is tagadhatlan, hogy első sorban az anyának kell az erkölcsösség magvait jókor a termékeny gyermeki szívbe vetnie, ápolnia, óvnia, hogy jó és szép gyümölcsöket teremjen ; ehhez lassankint a szigorúbb apai nevelésnek is hozzá kell járulnia, nehogy a gyöngéd anyai nevelés által csak „nenyúljhozzám” virágok teremjenek a csemetékből.

Ne higgyük, hogy amit nevelés dolgában otthon elmulasztottunk vagy elrontottunk, azt majd az iskola helyre pótolja és kijavítja.

Igaz, az iskola minden eszközt felhasznál a gyermekek erkölcsös nevelésére is; csakhogy az iskolától más irányú: tudományos és hazafias nevelést is várunk; azután már a gyermekek nagyobb száma miatt is nagyobb nehézséggel van ott a nevelés összekötve, mint a családban. Az iskola elméleti nevelésével s erkölcs tanításával inkább csak edzi, erősíti az otthonról hozott neveltséget; azt gyakorolni, az életben alkalmazni az iskolán kívül s főképp a szülői háznál van alkalma a gyermekeknek. Az iskolában a tanítás, fegyelmezés leköti a tanár ereje javát, fogva tartja idegeit, igénybe veszi egész valóját és idejét s csak elvétve juttat alkalmat és perceket kötelességeinek teljesítésére. Emellett az iskolában 50—60, sőt ennél is több tanulót kell, és pedig mindegyiket

8.

a saját individualitásának megfelelően nevelni. Ez oly óriási feladat, amellyel a legjobb nevelő sem tud a mai iskolarendszer mellett sikerrel megbirkózni, mert „sokat tanítani és sokat tanulni” a mai iskolai tanítás főelve. Azért feltétlenül szükséges, hogy megadjuk gyermekeinknek az erkölcsös házi nevelést; akkor az iskola is nagyobb sikert fog felmutathatni, ha a szülőkkel állandóan érintkezően, velük a lehetőség határai között válllvetve buzgólkodik a gyermekek helyes nevelésében. Igaz, a gyermekeket kellő házi nevelésben részesíteni szintén nehéz dolog, de sokkal nehezebb az iskolának pótolnia a házi nevelés hiányait. A nevelésben a család az alapvető, az iskola a továbbító és az élet a betetőző tényező.

Lássuk most röviden, hogyan kell és lehet erkölcsi nevelésben részesíteni a gyermekeket. Tapasztalásból tudjuk, hogy a gyermek legszívesebben ragaszkodik ahhoz, aki legtöbbszor van vele. „Szeresd gyermekedet korán s egész szívvel, s ő viszontszeretettel fog rajtad csüggni!” Az igazi szeretet minden erény alapja. Ezzel az isteni erények legfőnségesebbikét ültetjük a gyermek szívébe, mely a hitnek s reménynek is terebélyes ágakat fog hajtani. Akit szeretünk, abban hiszünk is, s akiben hiszünk, abban remélni is szoktunk. Hogyne hinne a gyermek feltétlenül szeretett anyjában, kitől viszont forrón szeretve érzi magát; hogyne hinné, hogy az neki csak javát akarja s hogyne bízna, remélne mindabban, mire őt anyja neveli?

Könnyű a jó anyának az Istenben helyezett hit-, remény-s szeretetre nevelni gyermekét; elég a gyermeknek anyja jó példáját látni és szíve követésre fog ragadtatni. Örömmel fogja várni s hallani: „Kis kacsóid összetéve szépen, imádkozzál édes gyermekem —” ; nem fogja kérdezni, hogy ki az, kihez és akiért anyja összetett kezekkel imádkozik, hanem boldognak érzi magát, hogy édes anyjával azon egy imát rebegheti el. Anyja példája után indulva lassanként megtanulja a jó és rossz közti különbséget is. „Ezt anyám nem teszi, ezt apám mondta” stb. lesz első törvénye, melyet át-

hágni édes anyja iránt érzett szeretete tiltja. E szeretetben rejlik engedelmessége is. Kell is mindenkor, hogy szent legyen a gyermek előtt szüleinek akarata, szava; hogy akaratát alárendelni tanulja mindazok akaratának, akik boldogságának megalapításán fáradoznak. Mindenben a szeretet s az ezen alapuló engedelmesség legyen a családi nevelésben a középpont, melyből a sugarak szétlővelljenek. A szeretetben ápoltságban a gyermek önként fogja szeretni testvéreit, kisedtársait, később felebarátait, főleg ha anyja a felebaráti szeretet gyakorlására megadja a jó példát. A házi cselédség aljas beszédétől jókor meg kell óvnunk a gyermekeket; ne legyen a háznál hányt-vetett cseléd s részesüljön emberies bánásmódban, hogy a gyermek ebben is emberségre lásson jó eleve példát.

Sok családnál szokás, hogy az úrfi parancsol a házbelieknek s mindenki engedelmeskedni tartozik neki, gyakran maguk a szülők is; így azután nem csoda, ha a „már nem birunk vele” panaszt gyakran kell hallanunk. Az ily gyermek zsarnokává lesz szüleinek, hozzátartozóinak, mert érzi, tudja, hogy ő az úr a háznál, az történik, amit ő akar. De mekkora lesz a csalódása, mikor az iskolába s onnan az életbe került ki, ahol ugyancsak törpének látja, tapasztalja magát. E keserű csalódás boldogtalanságra hangolja, amelynek súlyos következményeit egész életén át is viselheti.

Szólanom kell még a gyermek-játékokról, melyeket kevesen tudnak okszerűen felhasználni. Legtöbb szülő akármit kész oda adni játékszerű, csak hogy gyermekét lecsitíthassa; legkisebb gondot sem fordít arra, hogy a játékszerek sok nemeiben valódi testi-lelki gimnasztikául szolgálók is lévén, ily elmeélesítő, önmunkásságra szoktató, tanulságos vagy testedző stb. játékszereket szerezzen. Figyelni kell a játszás módjára, rendjére s a tisztaságra is, mert minden kicsinységnek látszó életmozzanatok tovább fejlődve életerényekké nőhetik ki magukat. Ne engedjük meg soha, hogy a gyermeknek a semmivetésben öröme legyen, unatkozni ne érjen rá, mert ez később munkakerülésre s sok más rosszra vezethet.

Sok szülő eljárása helytelen a jutalmak és a büntetések alkalmazása körül is. Az érdem nélküli jutalmazás némely családoknál ma már annyira divatban van, hogy sokszor alig tíz éves gyermek szinte követelőleg lép föl szülei előtt, akik kívánságait legtöbbször nem hasznos, hanem rendesen gyermeknek nem való fényűző cikkel elégítik ki és lemondás helyett fényűzésre szoktatják. E tekintetben nem lehet a kiváló takarékossgot eléggé ajánlani a szülők figyelmébe.

A büntetés ellenkezik korunk mai humánus felfogásával, mi sem vagyunk a testi fenyítésnek barátai, a gimn. rendtartás is nagyon humánus fenyítő módokat szab elő. Hogy azonban századunknak enyhe, elkényeztető nevelési rendszere is egyik főoka ifjúságunk rakoncátlanságának, könnyelműségének, léhaságának, azt a legemberszeretőbb tanár sem tagadhatja, mert be kell ismerni, hogy a keményebb büntetés alkalmazása ott, ahol a szükség kívánja, szinte parancsolja, csak jó hatást szülhet és fog is szülni.

Legnagyobb óvatosságot igényel a szülők részéről a nevelés azon korban, midőn a gyermekeknek már más gyermekekkel kell érintkezniök; mert ki ne tudná, hogy a gyermek-társaság benyomásai a legmaradandóbbak. A szülői s testvéri szeretetben nevelt gyermek hasonló szeretettel vonzódik gyermektársaihoz is, akiktől sok jót, de sok rosszat is sajátíthat el. Ezért kell, hogy nagy gonddal válasszák meg a szülők gyermekeiknek pajtásait mindenkor, még akkor is, midőn azok alsóbb vagy felsőbb iskolába járnak. Ne gondoljuk, hogy a gyermek szívében a jó anyától tanultak már oly erős gyökeret verhettek, hogy gyermek vagy ifjú társai közül egyik — másiknak rossz példája meg nem mételyezheti; ne higgyük, hogy ezen időtől fogva minden felelősség a tanárt terheli. A tanár kötelessége, hogy a gyermekeket a saját hatáskörében minden rossztól távol tartsa, de a fiúk legtöbbször az iskolán kívül sajátítanak el egymástól hibákat, ez pedig már a tanár hatáskörén kívül esik, amit a gimn. Rendtartás is bizonyít, mert a 15. §. azt mondja: „A szülőknek vagy helyettesüknek

11.

kötelessége a tanulóknak az iskolán kívül való erkölcsös magaviselete fölött őrködni.” — Az iskolán kívül nagyrészt megszűnik a tanár nevelői tiszte s egyuttal hatása is, mert növendékei akkor mások: a szülők és helyetteseik felügyelete és vezetése alatt állanak.

Vizsgáljuk most, mi módon iparkodik az iskola az ifjúság erkölcsi érzelmeire hatni s azokat fejleszteni.

A szülők által nevelt gyermek, hogy lelki tehetségei fejlesztesse, már a középiskolákban a hit- és erkölcsstan elemi szabályaival ismerkedik meg, miáltal magasabb fejlődési fokra emelkedik. Az iskola helyes működésbe akarja hozni a tanulóban az értelem, kedély s akarat hármasságát. Az összes tantárgyak fejlesztik a gyermek értelmét, kedélyét és akaratát is. Így fejlődik az értelme és nemesedik a szíve. Az iskolai törvényeken kívül a hit- és erkölcsstan szabályozza a tanuló vallási és erkölcsi életét, e tanszak tanítja a magasabb fokú engedelmisséget, a törvény tiszteletben tartását, a bűnök nemeit, kerülésük módját, az erényeket, azok fönségét, szóval mindazt, amit mindenkinek tudnia és birnia kell, aki szép életre, tökéletességre emelkedni óhajt. Az iskola ezenkívül más akaratművelő eszközökkel is rendelkezik az ifjak erkölcsösségének előmozdítására. Ilyenek az istentisztelet, egyházi szertartások s más vallási ténykedések s kötetmek teljesítése. Nincs, mi a lelket magasabbra emelné, mint a templomban való jól érzés. Erről mondja Tompa: „Itt gyógyul ki a beteg sok titkos sebből. Könnyet ejtvén, imádkozván, megkönnyebbül.” Itt talál vigaszt a sors üldözöttje. Itt fűz testvérekké mindnyájunkat a szeretet, az egy közös ima: „Áldj meg minket, Istenünk.”

Így helyesen cselekesznek tehát a szülők, ha példát adnak gyermekeiknek a templomba való szíves járásra, de úgy, hogy ne láttatás legyen a cél, hanem önmegadással érezze a gyermek, hogy a lélek egyedül Istennél és Istenben talál igazi megnyugvást.

Eötvös mondja: „Alig hihető, hogy legyen oly hideg kebel, kit mindennapi gondjainál magasabban ne emeljen az isteni tisztelet ünnepélyessége, az egyházi szertartások magasztossága. Van valami nagyszerű, megható az egyház szertartásaiban, ami a szívhez szól s talán épen ezáltal boldogító, mert hitünknek inkább képeket, mint magyarázatot nyújt. ”

A vallásos érzelmek ápolására szolgálnak az egyházi énekek és a zene, melyeknek fenséges tartalma, örökszép dallama szívemelő remekeit képezik a költészetnek. Az iskola nem is mulasztja el, hogy növendékeit az egyházi énekekre tanítsa, buzdítsa.

A szép ének az ízlést és érzelmet finomítja, az erkölcsöket szelídíti, a kedélyre való hatásánál fogva az életkedvet fokozza és nemes műélvezetet nyújt. Vajha a szülői háznál is nagyobb gondot fordítanak az énekekre, az iskolákban pedig a műénekekre és zenére, ami bizonyosan nem maradna jó hatás nélkül, s a tulságban hajtott tornatanítással az ifjúság napról-napra szilajabb indulatát ez utóbbival fékezhetnék.

Az ifjúság erkölcsös nevelését elősegíti a helyesen berendezett ifjúsági könyvtár is, hogy a tanulók szabad óráikban elme és szívképző olvasmányokkal foglalkozhassanak.

De sajnos, ilyenmű művekben irodalmunk még elég gazdag nem lévén, többnyire fordított ifjúsági iratokon s kevés eredeti munkán kívül, az ily könyvtáraknak a szükséges anyaggal való ellátása nagyon nehéz.

Első sorban itt is a szent könyvek s az ezekből merített tárgyak a legüdvösebbek, mit még Rousseau is elismer e szavaival: „Megvallom, bámulok a szent iratok fenségén; az evangélium szent volta szívemhez szól . . . Nézzétek a bölcsek könyveit egész pompájukkal, mily kicsinyek emellett! ” Ilyenek helyett inkább elpuhító, mételyező regény-féle könyvek kerülnek az ifjak kezeibe, melyek őket képzelgőkké teszik, ami szintén egyik oka a műveltségnek gondolt korai érettségnek. E tekintetben is kell, hogy az iskola és a szülők kar-

öltve a legélesebb figyelemmel kísérik a gyermekek olvasmányait, műveket ajánljának olvasásra s megtanítsák arra, hogyan kell „haszonnal” olvasni. Mert merem állítani azt, hogy ma 100 tanuló közül 10 sem tudja, hogyan kell helyesen, tanulságosan olvasni. Az iskolában sokszor hall utalást a tanuló, hogy e vagy ama mű mellékolvasmányul igen hasznos, az erkölcsiséget előmozdítja. Ép azt célozza a könyvtár is, hogy az egyes szakokban az iskolai tananyagnál bővebb ismereteket nyújtó könyvekkel szolgáljon az ifjúságnak, miáltal gátat akar vetni az erkölcsrontó munkák olvasásának.

Az említetteken kívül a többi tantárgy is nyújt alkalmat az erkölcsösség előmozdítására. Az erkölcs és jellemképzés a bibliai történetek — és jellemképeknek is egyik kiváló feladata ; de a világ — s a nemzeti történelem eseményein és egyes nagy férfiak életén is veres fonalként húzódik végig a „Minden ország támasza s talpköve a tiszta erkölcs” főtörvénye, melynek fennállása életet, elvesztése bukást idéz elő mindenkor.

Vagy helyes volna-e a nyelvek tanításánál kellő magyarázat nélkül az előforduló sok életszabályon csak nyelvtani fejtegetéssel átsikamlani ? Avagy a természettudományok nem a természetbe vezetik a növendékeket, hol a legkisebb fűtől a magas Alpokig minden az Isten mindenhatóságát dicsőíti? Mindezekre alkalomadtán egy-egy szóval való figyelmeztetés önkéntelenül imádásra ragadja a gyermeki szívet. Vagy boldogítóbb hatást tesz-e a mindenségnek őserőfele magyarázata? A tapasztalás ellenkezőt bizonyít. Siváron hagyja a lelket és szívet egyaránt.

Az új Rendtartás kevesebb súlyt helyez a jóknak megérdemlett jutalmazására, mert az erkölcsi viselet és előmenetel tanjegyeinek megállapításánál szűkebb határok között mozog az előbbeni rendszereknél, amelyek több fokozataikkal tágabb tért nyújtottak az iskolai elismerésre. Ez egy másik oka az iskolában tapasztalható kedvtelenségnek. Vegye a jó és szorgalmas az őt megillető jutalmát, a rossz és hanyag

14.

megérdemlett büntetését már az igazság érdekében is, ha már a nemes vetélkedésnek tért engedni nem akarunk. Azonban a szülők sem nyújtanak segédkezet a tanárok nehéz munkájában t. i. a rosznak a jóutra térítésében.

Hány tanuló részesül kellő büntetésben, (szigorú megfeddésben) ha elégtelen tanjegyet vitt haza ? Hány akkor, ha erkölcsi viselete ellen kifogás merül föl ? A közreműködés és gyámolítás helyett a jóakaró tanár csak neheztelést von magára, holott a Rendtartás és tanár is, a büntetés végrehajtását inkább a szülők kötelességének tartván, ezt a legjobb hiszemben azokra bízza.

Ez is egyik főoka a tanulóknál tapasztalható sikertelenségnek, mely ellen hasztalan küzd a tanárok minden buzgósa.

Főbb vonásokban elősoroltam azon eszközöket és módokat, melyekkel az iskolában az ifjúságot jellem — vallás — erkölcsösségre nevelni, tanítani lehet és szükséges, mely cél elérését azonban csakis az iskola és szülők együttes összműködése biztosíthatja.

Ha már sikerült a családi és iskolai nevelés — tanítás által odajutni, hogy az ifjú önmagától átlátni képes, hogy az ember legszebb feladata az igaz, szép és jónak ismeretére, gyakorlására törekedni; ha teljesen átérzi, hogy csak az erős hit tarthatja fenn szilárdan még a balsorsban is, s ha átérzi, hogy az ember földi boldogsága a lélekmegnyugvásban áll, amit egyedül a szigorú erkölcsösség adhat meg: akkor az ily lelkileg erős egyént aggodalom nélkül bocsáthatjuk az élet iskolájába, hol vezető nélkül is megtanulja, hogyan kell a saját lábán végig futni az élet szép, de nehéz és rögzös pályáját. Ezzel az ifjú átlépett az öntökéletesítés korszakába. De mikor ér véget az ember-nevelés? kérdezhetné talán valaki. Az élet végével. Az ember folyton nevelődik és helyes irány mellett folyton tökéletesedik. Onnan van, hogy az öreg emberek rendesen legtökéletesebbek, mert az egész élet tapasztalatain okultak.

Minden kornak bölcsei is elismerik, hogy az ember, mint folyton tökéletesedő eszmény, sohasem mondhatja bevégeztnak sem tudományos, sem erkölcsi művelődését, mivel az emberi lélek végnélküli tökéletesíthető természeténél fogva megállapodást nem ismer szellemi s erkölcsi világunkban. — Pythagoras mondja: „Szent tisztednek tartsd lelked nemesíteni naponkint. ” A nagykorúnak nyilvánított egyén majd csak az életben tapasztalja helyes vagy helytelen irányú nevelésének jó vagy rossz következményeit. A tévesztett nevelésű alaphiánya miatt tovább építeni nem képes, elv és irány hiányában az élet tűzpróbáját ki nem állhatván, a nagy világban csak bolyong és végre is elbukik; a valláserkölcseben megszilárdult ember azonban minden körülmények között rendíthetlennül megállja helyét az élet küzdő homokján, s folytatja önművelődésének munkáját, mert már is élvezi a helyes nevelés által megszerzett lélekerőnek édes gyümölcseit. Életelvül állítja föl magának Eötvös e mondását:

„Elménk és kedélyünk nyugalma a legfőbb, sőt az egyetlen boldogság, melyet a földön találhatunk; s minthogy az elsőt csak erős meggyőződés, a másikat csak erős akarat által érhetjük el, életünk feladata az, hogy e kettő után törekedjünk. ”

Az ily utakon haladó ember megtalálja az életiskolájában annak igazságát, hogy az igazat, jót és szépet csak önmagáért kell szeretnünk és tennünk; s tudni fogja, mivel tartozik Istennek, önmagának és embertársainak. Tapasztalni fogja, hogy csak a vallásos szeretet teszi és teheti az embereket valódi testvérekké, egyetértve Schiller-rel:

„Selig, durch die Liebe Götter durch die Liebe Menschen Göttern gleich; Liebe macht den Himmel himmlischer, die Erde zu dem Himmelreich. ” Eszményképe az apostol lesz, akit követve ő is bátran felkiálthat élte alkonyán: „Jó harcot harcoltam, a futást elvégeztem, a hitet megtartottam ; végezetre eltétetett nekem az igazság koronája, melyet megad nekem ... az igaz bíró. ” Csak az ilyen életű ember érheti el az

16.

erkölcsi tökély azon fokát, amelyről az Istenhez való közeledés fenséges eszméjére felemelkedni képes.

*

* *

Az előadottak tartalmát a következőkben foglalom össze :

1. A gyermekek boldogságra való nevelésénél feltétlen szükséges, hogy annak szülői magokat boldogtalanoknak ne érezzék. Elégedetlen, boldogtalan szülők többnyire ugyanilyen gyermekeket nevelnek. Az édesanya érezze magát gyermekei körében boldognak. Legyen az atya a család valódi oszlopa. Érezze magát tűzhelye körül otthonosnak, boldognak és gyermekeik sem fognak okot találni keserű panaszokra. Adjanak a szülők mindig és mindenütt jó példát erényes és erkölcsös életükkel; mert az erény mindent pótol, de az erényt nem pótolhatja semmi.

2. Mutassák meg a szülők életmódjukkal, hogy a sok bajt okozó fényűzés helyett a kevéssel való teljes megelégedés, a gond nélkül való tétlen élet helyett, a munka az élet fűszere; hogy az álműveltség helyett a lélek nemessége teszi az életet kellemessé, az embert Isten s embertársai előtt kedvessé! Mutassák meg Isten, önmaguk, családjuk és embertársaik iránt való kötelességeik hű betöltésével, milyeneknek kell lenniök az egyház, az állam és társadalom tagjainak; hogy az elsőnek jámbor híveket nevelni, a másodiknak hasznos és derék honfiakat képezni, a harmadiknak emberszerető és közjót előmozdító emberbarátokat adni a legszebb feladata és kötelessége minden honpolgárnak.

3. Iparkodjanak a tanárokkal vállvetve az iskola törekvését elősegíteni ; a jó nevelésben, tanításban segédkezet nyújtani és akkor nem leszünk kénytelenek századunk ferde nevelés-rendszerének oly sok torzképével találkozni.

A szülők és gyermekek tapasztalni fogják, hogy a jó erkölcsök tehetik csak az embert boldoggá, jó honpolgárrá és hogy vallástalan, erkölcstelen ember soha sem boldog, sem jó hazafi nem lehet.

17.

A család derült egén egyedül az erkölcsösség az életadó nap, amelynek áldásthozó melege s világossága mellett virul a melegedés és boldogság szép virága !

Forrásaim: Felméri L. A neveléstudomány kézikönyve. Kiss A.—Öreg I. Nevelés és oktatástan. Kármán M. A testi és erkölcsi nevelés feladatai. Steinberger F. Az erkölcsi nevelés módszere. Lubrich A. Nevelés tudomány I—IV. Kunz Gimnáziumi neveléstan. Schiller: Pädagogie.

Péterffy Gyula

II.

Az iskola 1903.—1904. évi életéből.

A) Nevezetesebb események.

Az 1903/4. isk. évi alakuló tanácskozás aug. 30.-án délután, a javító- és magánvizsgálatok aug. 31.-én és szept. 1-én tartattak meg, a tanulók felvétele és beírása szept. 2., 3. és 4. napjain történt.

Szeptember 5.-én ünnepélyes isteni tisztelettel s a tanulókhöz intézett igazgatói beszéddel megnyitották az 1903/4. iskolai év; 7.-én megkezdődött a rendes foglalkozás s a nap folyamán felolvastattak az iskolai törvények; e naptól kezdve a szabályoknak mindenben megfelelően zavartalanul folyt a tanítás az év befejezéséig. Összesen 517 nyilvános tanuló vétetett fel az intézetbe, 14 el kevesebb mint az 1902/3. évben. Mivel I. osztályra 107, II.-ra 80, III.-ra 80, IV.-re 84 nyilvános tanuló vétetett fel, a vall.- és közokt. nagym. minisztérium az alsó négy osztály mellé párhuzamos osztályok nyitását engedte meg, s így a jelen évben 8 rendes osztály mellett négy párhuzamos osztály is volt az intézetnek.

Megünneplé az iskola Ő Felsége, az apostoli király, legkegyelmesebb urunk névnapját isteni tisztelettel s iskolai szünettel.

Gyászünnepet rendeztünk boldogult Erzsébet királynénk emlékére isteni tisztelettel és beszéd tartással. A beszédet Fölkel Béla tanár tartotta.

Az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóját s a koronázás emléknapját szintén isteni tisztelettel s a tanulókhöz intézett beszéddel ünnepelte az iskola. Az első alkalommal Bagossy Bertalan, a második alkalommal Kovács Gergely tanár tartá az ünnepi beszédet.

Deák Ferencnek, a haza bölcsének, századik születésnapján dr. Fechtel János tanár intézett beszédet az ifjúsághoz, s Szórán János VIII. oszt. tanuló olvasá fel Deák Ferenc működését tárgyaló isk. dolgozatát, mint amely társai dolgozatai között a legjobb volt.

Mivel a kassai tankerületben az érettségi vizsgálatra jelentkezők igen nagy számmal voltak, a főigazgató úr nem elnökölhetett a kerületébe tartozó valamennyi intézet érettségi vizsgálatán s a többek közt a miénken sem, s azért az érettségi szóbeli vizsgálatokon való elnökléssel intézetünkben Frankl István főgimnáziumi ny. igazgató urat, a Ferenc József rend lovagját bízta meg, a nagym. minisztérium. Az érettségi szóbeli vizsgálat június 9., 10. és 11. napjain folyt le, eredménye ezen értesítő VI. fejezetének 4. pontja alatt van kimutatva.

Dr. Kádár Ambrus, szatmári székesegyházi kanonok, pápai praelátus, mint püspöki biztos jelen volt a római és görög. kath. vallású tanulók vizsgálatain május 2.-án és június 15., 16. és 17. napjain.

A városi főorvos, dr. Jéger Kálmán úr, bár az iskolának van saját orvosa, két ízben végig járta az osztályokat s megvizsgálta a tanulók szemét, nehogy ragályos szembetegség áldozataivá essenek a tanulók.

A tanulók erkölcsi magaviselete általában jónak mondható. A tanulmányi előmenetelről ezen értesítő V. fejezete alá foglalt érdemsorozat s a VI. fejezet 3. táblája ad felvilágosítást.

A latin és görög szertartású kath. tanulók a téli időszakban szent misét ünnep és vasárnapokon, az év többi részén naponként hallgattak, szent beszédet pedig az év minden ünnepén és vasárnapján ; a szentségekhez négyszer járultak, nagyhéten három napi szent gyakorlat után; jelen voltak az egyházi körmeneteken, megünnepelték sz. Imre hercegnek, a gimn. kápolna védőszentjének és sz. Alajosnak, az ifjúság patrónusának napját. A nem kath. vallású tanulók hitoktatóik utasításai szerint s azok felügyelete alatt végezték vallási gyakorlataikat.

A gimn. tápintézet vagyona ezen értesítőben a X. fejezet alatt van kimutatva.

Az ösztöndíjakat, jutalmakat és segélyezést az értesítő VIII. fejezete tünteti elő.

Az évváró vizsgálatok június 15.—25. napjain voltak; június 29.-én az évet ünnepies hálaadó isteni tisztelet fejezte be.

B) Változások a tanári karban.

Mivel ez évben négy párhuzamos osztály működött, a tanári megszorított munka végezésére intézetünkhöz áthelyeztetett *Péterffy Gyula* szegedi áll. főgimn. rendes tanár.

C) A tanárok irodalmi és társadalmi működése.

1. *Bagossy Betalan*. Választmányi tagja a szatmáregyházmegyei irodalmi körnek, a Kölcsey-kör irodalmi szakosztályának, a szatmár-ugocsamegyei tanítók egyesületének és a kath. kaszinónak.

2. *Dr. Fechtel János*. Szatmár szab. kir. város törvényhatóságának bizottsági tagja, a szatmári Kölcsey-kör ügyvezető alelnöke, a szatmári nőegylet főtitkára, a szatmári első gőztéglagyár igazgató-tanácsosa, a dalegyesület alelnöke, a szatmári Polgári Társaskör, a Széchenyi Társulat, a vereskereszt egyesület, és a dalegylet választmányi tagja, az orsz. tanár egyesület tagja. Felolvasásokat tartott és hírlapi cikkeket írt.

3. *Dr. Fodor Gyula*. A szatmári Kölcsey-kör titkára. A kath. kaszinó alelnöke, a philologiai társaságnak, a Szent István Társulatnak és az országos tanáregyesületnek tagja ; a kereskedő-tanonciskola igazgatója; miniszteri biztos a polgári tanítónőképző képesítő vizsgálatain. *Dr. Kurtz Sándorral* szerkesztett Latin Olvasókönyvet a gimn. III. és IV. osztálya számára; approbálás végett felterjesztve. (Bpest. Franklin Társulat).

4. *Fölkel Béla*. A főgimnáziumi tápintézet felügyelő tanára és pénztárosa ; a kath. kaszinó egyházi alelnöke, a philologiai társaságnak, a Szent István Társulatnak és az országos tanáregyesületnek tagja. Tanít a helybeli tanonc iskolában.

5. *Orosz Alajos* az Ezredévi Asztaltársaság elnöke, a Kölcsey-kör irod. szakosztályának elnöke, a Szatmárvármegyei tanári kör alelnöke, az országos Középiskolai Tanáregyesület, a Szatmáregyházmegyei irodalmi kör és a kath. kaszinó választmányi tagja s több más egyesületnek rendes tagja. Rendezte a Kölcsey-kör matinéit és szabad-liceumi előadásait; zene- és ének számokkal és szavatokkal illusztrált felolvasást tartott a Kölcsey körben : „A kurucvilág költése és zenéje” címmel.

6. *Ratkovszki Pál*. Miniszteri biztos a Szatmárnémeti kath. polgári tanítónőképző intézetnél; elnöke a gimnáziumi tápintézetnek, a Szatmárvármegyei tanári körnek, a Szatmárvármegyei takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottságának, a Pázmány-sajtó választmányának; választmányi tagja az orsz. Középiskolai Tanáregyesületnek, a kath.

kaszinónak; a vöröskereszt egyesület helyi fiókjának; rendes tagja a math. és phys. társulatnak. Írt néhány cikket a helyi lapokban.

7. *Sándor Vencel*, a Szatmárvármegyei tanári kör és a szatmári dalegyesület titkára, a szatmári zeneiskola igazgató-tanácsának, a Kölcsey kör irodalmi szakosztályának és az orsz. tanáregyesületének tagja, felolvasást tartott a helybeli Kölcsey-kör ülésén: „Komikum címen.”

8. *Dr. Schőber Emil* tagja a m. kir. természettudományi társulatnak, a Kölcsey-körnek, külső tagja a budapesti Paedagogiai Társaságnak. Tanít a helybeli tanonc iskolában.

D) Az ifjúsági „Kölcsey Önképzőkör” ez évi működése.

A kör vezetője Orosz Alajos tanár volt, aki mellett mint helyettes vezető *Kovács Gergely* tanár működött. Az alakuló gyűlés 1903. szept. 21-én volt; ekkor választotta meg a kör a tisztkarát is, amely a következőképen alakult meg: elnök : Orbán Péter; titkár : Thury Lajos; pénztáros: Papolczy Loránd; a nagy olvasótár kezelője: Ádám István ; a magánolvasmányok kezelője: Bretán László VIII. oszt. tanuló; főjegyző: Melega Miklós ; aljegyző : Kormos Gyula ; alkönyvtárosok : Frankó János és Markscheid Dezső, VII. oszt. tanulók. A körnek 60 rendes és 61 rendkívüli tagja volt. Gyűléseit a kör két hetenként tartotta a vezető tanár vagy helyettese jelenlétében. Összesen egy alakuló, 11 rendes, egy dísz- és egy zárógyűlés volt. A rendes gyűlések közül egyet Szent Imre tiszteletének, egyet az aradi vértanúk emlékének szentelt a kör: a díszgyűlésen — nagy és intelligens közönség jelenlétében — a márciusi nagy napok emlékét ünnepelte meg. E díszgyűlésnek programja a következő volt: 1. Nemzeti dal, énekli az ifjúsági énekkar. 2. Nemzeti dal, (Talpra magyar!) szavalja Ádám István, VIII. oszt. tan. 3. Csöndes éjjel, Ziebertől, előadja az ifj. zenekar. 4. Ünnepi beszéd; tartja Fábíán Lajos, VIII. o. t. 5. Kurucdalok, énekli Kormos Gyula, VIII. o. t, zongorán kíséri Biró Béla, VII. o. t. 6 Március Idusán, alkalmi költemény, írta Fábíán Lajos, VIII o. t., szavalta Miksa Rezső, VIII. o. t. 7. Magyar ábránd, hegedűszóló, előadja Mengay Adolf, VIII. o. t., zongorán kísérte Reiter Sándor, VII. o. t. 8. Elnöki zárósó, tartotta Orbán Péter, ifj. elnök. 9. Régi vitézi énekek, előadta az ifj. énekkar. 10. Hunyady-induló, előadja az ifj. zenekar.

A kör működése szavalatokból, dolgozatokból, felolvasásokból, szabad előadásokból s az ezek értékét megállapító írásbeli és élőszóbeli bírálatokból áll. A beérkezett művek száma 27, versek, értekezések és két műfordítás. Szavalat 36 volt.

A kör könyvtára 1500-nál több kötetből áll. A köv. folyóiratok és lapok jártak: Kath. Szemle. Az Új Idők. Tanulók lapja. Zászlónk. Egyetemi Lapok. A Művészet. Az Iparművészet. A kör rendes tagja a Szent István Társulatnak, a Képző művészeti társulatnak és az Iparművészeti társulatnak.

A kör vagyona készpénzben 1300 korona.

E) Ifjúsági Zenekör.

Az ifjúsági zenekör vezetését a jelen tanévben is *Sándor Vencel* tanár vállalta el. Az alakuló gyűlést 1903. október hónapban tartottuk meg, melyen az ifjak a zenekör tisztviselőit választották meg. Elnök lett *Fábián Lajos*, VIII. o. t. Pénztáros *Kauffman Jenő*, VIII. o. t. Szertáros *Bíró Béla*, VII, jegyző *Nagy Márton*, VII. és ellenőr *Adám István*, VIII. oszt. tanulók. A zenekör 20 tagból állott. A különböző hangnemek így alakultak meg:

I. Primások :

1. Ádám István, VIII,
2. Fábián Lajos, VIII.,
3. Kaufmann Jenő, VIII.,
4. Kormos Gyula, VII.,
5. Nagy Márton, VII. oszt. tanulók.

II. Primások:

6. László Mihály, VIII.,
7. Lindenfeld József, VII.,
8. Szentiványi József, VII.,
9. Pillich Nándor, VI.,
10. Halász Sándor, III. A) oszt. tanulók.

Kontrások:

11. Grosz Májer, VII.,
12. Schönpflug Ernő, VII.,
13. Prohászka Lajos, VI.,
14. Mandics László, V.,
15. Halubán János IV.,
16. Hiripi Elemér, IV. B. oszt. tanulók.

Brácsosok:

17. Leitner János, IV. B.
18. Handlovics Gusztáv, VI. oszt. tanulók.

23.

Kisbögös :

19. Bíró Béla, VII. oszt. tanuló.

Nagybögös:

20. Reiter Sándor, VII. oszt. tanuló.

Gyakorló órát hetenkint 1-szer tartottunk, néha többször. A március 15-iki hazafias ünnepélyen két számot töltöttünk be, és fáradozásainkat a közönség kitüntető elismeréssel jutalmazta. Begyakoroltuk a következő darabokat: Erkel: Hattyudal, Schumann: Träumerei, egy indulót az Eleven ördög-ből, Hunyadi indulót, Intermezzo a Parasztsücsükből, Luonod: Ave-Maria, számos magyar népdalt és egy műkeringőt.

F) A gyorsírókör ez évi működése.

Az ifjúság ez évben is megalakította a gyorsírókört szept. 20.-án.

A védnöki tisztet most is az igazgató vállalta el, a kör elnöke *dr. Fodor Gyula* tanár volt.

A kör ezidei tisztviselői:

Titkár: Fábíán Lajos, VIII.,

Előadók : Vinkler János, VII., és Scheffler János, VI,

Főjegyző: Markovics Aladár, VIII.,

Aljegyző: Nagy Márton, VII.,

Pénztáros: Miksa Rezső, VIII.,

Főkönyvtáros : Klein Salamon, VIII.,

Alkönyvtáros: Déry Károly, VII. oszt. tanulók.

Beiratkozott 78 tanuló; kilépett évközben 30. A tagok két tanfolyamra osztva tanulták a levelező-, és vitagyorsírást. A vitáírók Markovics Vikár vitáírását, a levelezők Bódogh „Levelezési gyorsírást” használták tankönyvül.

A kör járatta a Gyorsírási Lapok, Budapesti Gyorsíró, Soproni Gyorsíró, Gyorsírási Híradó és Gyorsírási Szemle című szaklapokat.

A tagsági díj 50 fill., a beíratási díj pedig 3 korona volt. A szegényebb és jobb előmenetelű tanulók tandíj elengedésben részesültek; a szegényebb sorsukat ingyen látta el a kör tankönyvekkel.

A kör ez évben is tagja volt az Országos Magyar Gyorsíró Egyesületnek.

A tagok általában jó előmenetelt tettek. A kör a május hó 21—23.-ikán tartott ungvári országos gyorsíró versenyre két tagját küldte ki; akik közül Winkler János, VII. o. t. oklevelet hozott.

A körnek gazdag könyvtára van s a tagok a könyveket és szaklapokat buzgón olvasgatták.

G) Torna-ügy.

Az intézeti tornaverseny, amely egyuttal a tanulók tornavizsgálata is volt, június hó 12.-én vasárnap délután 5 órakor tartatott meg a gimnázium udvarán.

A hírlapok és külön meghívók útján értesített közönség nagy számban volt jelen a tornaversenyen.

A 13 pontból állott műsor előadása 5 órától 7-ig tartott.

A versenybíróság dr. Kurtz Sánnor, Kovács Gergely tanárokból és Erdélyi Imre tornatanítóból állott.

A verseny műsora különben a következő volt:

1. Ének, Himnus, énekli a főgimn. ifjúsága.
2. Szabadgyakorlatok, súlyzókkal, II. B) osztály.
3. Verseny kötélmászás I. II. és III. osztály.
4. Bakugrás, VI.—VII. osztály.
5. Osztály tornázás ugró zsámolyon III. A) osztály.
6. Verseny, magas- és távugrás IV.—VII. osztály.
7. Játék, bárány és farkas, II. A osztály.
8. Szabadgyakorlatok fabottal IV. B) osztály.
9. Verseny súlydobás VI.—VII. osztály.
10. Verseny, magasugrás rúddal V.—VII. osztály.
11. Kötélhúzás V. osztály.
12. Játék, labdahajszoló VII. osztály.
13. Ének, Szózat, énekli a főgimn. ifjúsága.

A tornaverseny alatt, a helybeli honvédparancsnokság lekötelező szívessége folytán a honvédszenekar játszott igen válogatott darabokat. Ezen szívességeért a kir. kath. főgimn. igazgatósága ezuton is hálás köszönetét nyilvánítja.

A versenybíróság ítélete alapján, mint győztesek a *kötélmászásban elismerő okiratot* a következő első és második győztes tanulók nyertek:

I. A) osztály : Mikolay István, Heves Elemér, Márványi József, Kovács Dániel, Stefanovszky Sándor, Potássy János, Tóth Kálmán, Princz Lajos. I. B) osztályba Fekete József, Faulvetter János, Dobránszky Vince, Dobos Kálmán, Jakab György, Gruber László, Erdős József, Novák György, Zinner György, Medák Alajos.

II. A) osztály. Ehlauf Pál, Borstein Móric, Krause Károly, Devorák Alfréd, Erdélyi Traján. II. B) osztály. Gnándt Ferenc, Simon Sándor, Szeőke Sándor, Hesz Ernő, Óváry Béla, Jászay Jenő, Hüttler Károly.

III. A) oszt. Bakács János, Kiss István, Grieger György, Czumbel Lajos, Szilvász Demeter, Börönte István. III. B) osztály. Óváry László, Dán Antal, Mák János, Ilosvay Lajos, Pauluk István, Zadránszky Ferenc.

Magas ugrásból: IV. B. osztály. Munkhárt Gyula, Takács Pál. V. osztály: Mandics László, Pék László, Láday Dezső. VI. osztály: Bérczi Béla 150 cm-t ugrott. VII. osztály: Heidenhoffer István, Frankó János és a VIII. osztályból: László Mihály 170 cm-t ugrottak.

A távolugrásban kitűntek: Pék László V. o. t. 5 m., Kincsesy Antal VI. o. t. 5 m., Heidenhoffer István VII. o. t. 5.30 m, Klein Salamon VIII. o t. 5.40 m. és László Mihály VIII. o. t. 5.50 m. hosszú ugrással

A súlydobásba kitűntek: Czumbil Ignác, VII. o. t., 9.60 cm., Kincsesy Antal, VI. o. t. 9.20 cm, Kirilla Adolf VII. o. t. 10 m.

A rúddal való magas ugrásban kitűntek: az V. osztályból: Szabó Jenő 2.60 m., Pék László 2.65 m., Toperczer Rezső 2.70 m. — A VI. osztályból : Czumbil Ignác 2.80 m. — A VII. osztályból Heidenhoffer István 3 m. — A VIII. osztályból: László Mihály és Klein Salamon 3 m.

A tornaeszközök közül 4 mászókötel újakkal cseréltetett ki.

A tornázás gyakorlása alól egy 1883. évben 31.510 sz. a. k. miniszteri rendelet értelmében felmentetett a VIII. osztálytályból: három papnövendék.

Az alsó négy osztályban a tornázás, mint osztálytornázás, a felső négy osztályban, mint csapattornázás gyakoroltatott.

A felső osztályok tanulóin a tanév első heteiben erőmérés is tétetett. Az eredmény egy rovatos könyvbe vezetett be.

A tanulók az arra alkalmas időben a fürdést és úszást a Szamos folyóban két jól berendezett uszodában mérsékelt díj mellett, kellő felügyelet alatt gyakorolhatták.

A korcsolyázást szintén nagy előszeretettel űzték tanulóink.

A kötelező játékdélutánok minden osztályban keresztül vitettek.

A labdázást és egyéb iskolai játékot a város által átengedett s a gimnáziumhoz alig 8—10 percre fekvő zöld pázsiton, a baromvásártéren : Kőszegi László, Sándor Vencel tanárok és Erdélyi Imre tornatanító vezették.

Végre-valahára a játéktér kérdése is megoldást nyert. Amennyiben Szatmár Németi szab. kir. város törvényhatósági közgyűlése, az úgynevezett „*városi lucernás*”-ból mintegy 12742.5 négyszög m. területet állandó játékterületnek átengedett, azt sodronykerítéssel, felszerrel, szerkamarával és illemhellyel ellátta. Ezen ténye által ismét megmutatta a nemes város, hogy minden szépért és nemesért tud lelkesedni. Az új játéktér az iskolához 10—12 percnnyire fekszik és szeptembertől már állandó otthona lesz az ifjúságnak.

A játékdélutánokat a tanulók igen megkedvelték s csak ritka eset volt, hogy egyik-másik hiányzott volna.

Az I. A) és B) és II. A) osztályt hétfőn délután 2—4 ig, valamint a IV. A) és B) és az V. osztályt kedden délután fél 4-től fél 6 ig vezette Erdélyi Imre tornatanító.

A II. B) III. A) és B) osztályt hétfőn délután 2—4-ig vezette Kőszegi László tanár.
A VI. VII. és VIII. osztályt kedden délután fél 4 től fél 6 ig vezette Sándor Vencel tanár.

Az iskolai év folyama alatt sem a tornaórákon, sem a játékdélutánok alatt baleset vagy szerencsétlenség nem történt.

H) Egészségi állapot.

A lefolyt iskolai évben a gimnáziumi ifjúság egészségi állapota kedvező volt.

Bár városunkban ismét járványszerűleg lépett fel a vörheny és kanyaró, mely miatt az elemi iskolákban a tanítás több ízben szünetelt, intézetünkéből csak kevés gyermek betegedett meg.

Óvó intézkedésünket azonban többször nagy szigorral kellett alkalmaznunk, mert midőn a tanári kar egyes tagjainak családjában vörheny lépett fel, az illető tanárok heteken át nem látogatták az iskolát.

Városunk (és egy általán) közönsége tapasztalatom szerint meglehetősen könnyen veszi a ragályos betegségeket. Saját gyermekeiket szeretik védni, de másokéira kevés tekintettel vannak.

Ezen állításomat azzal indokolom, hogy ha pl. egy családban ragályos betegség fordul elő, első sorban leszólják az iskolát, az ellenőrzést. Ellenben ha az orvos arról nyilatkozik, hogy a gyermeknek a betegség gyógyulása után még bizonyos ideig távol kell maradnia az iskolától, és ugyanakkor a testvéreket, kosztosokat is eltiltja az iskola-látogatástól, ezen intézkedést zúgolódással fogadják, sőt nevetségesnek is tartják.

A ragályos betegek bejelentésétől irtóznak, a piros lap kiragasztásától félnek.

A desinfectió alkalmazásának elrendelésénél pedig majdnem lázadás tör ki, melyet még fokoz az elkeseredés, hogy a fertőtlenítésért fizetni kell. Szerintem, ha már arra törekedünk, hogy a nálunk évente fellépő járványt csökkentsük, igen üdvösnek tartanám a fertőtlenítés teljes díjmentességét.

A kötelező újra ojtásokat ezen évben az iskola orvos végezté, melyek mind eredményesek voltak.

Szemvizsgálatunkat valamint a szembeteg gyermekek orvoslását is többnyire az iskolaorvos végezte. Dr. Jéger Kálmán városi főorvos úr is tartott szemvizsgálatot. Trachomás nem volt.

Az intézetekből a gimnáziumba járó növendékek egészségi állapotára is szorgosan felügyeltek az intézeti orvosok.

A tápintézet növendékei között az idén igazán kevés beteg volt; egészséges külsejük és jó táplálkozásuk dicsérik a ház vezetését. Az iskolai év kezdetén az igazgató úr felhívására bárki jelentkezhetett a torna alól való felmentésre. Felmentettek három okból a jelentkezők és pedig:

- a) látható testi hibák,
- b) konstatálható betegségek miatt,
- c) elővigyázat céljából.

Ezek közül fel voltak mentve egész évre vagy rövidebb időre 42-en.

Tornaórán szerencsétlenség nem történt. A lépcsőn pajkosságból egy tanuló combtörést szenvedett.

A délutáni játékok szépen folynak, most már lesz megfelelő játéktér is, bár az meglehetősen távol esik a várostól. Az egészségtan a VII. osztályban taníttatott. Az anyag az értesítő megfelelő rovatában van.

I) Rajzkiállítás.

E tanévben készült rajzokból kiállítás rendeztetett a gimnázium rajztermében. A kiállítást június 12. én nyitotta meg az igazgató, lelkesítő szavakat intézve a tanulókhoz, melyekkel az ifjúságot a további munkára serkenti és a rajztanárnak elismerését fejezi ki a kiállítás sikere fölött. Általában kiemelendők a VII. osztály rajzai, melyek az előbbi évhez képest nagy haladást mutatnak.

A kiállítás június 12.-től 19.-ig volt nyitva délelőtti 9—12-ig, délután 2—5 ig, s iránta a művelt közönség nagy érdeklődést tanúsított. A rajzban legkiválóbb tanulók jutalomdíjban részesültek. A díjat adományozók neve s a jutalmazottak ezen értesítő VIII. száma alatt vannak felsorolva.

III.

A tanári testület.

1. **Bagossy Bertalan**, áldozópap, rendes tanár és okl. polgári iskolai tanító, a történelmi és földrajzi szertár őre, a II. B) osztály főnöke; tanított latint és magyart a II. B) osztályban, természettani földrajzot a III. B) osztályban, történelmet a VI. osztályban. Heti óráinak száma 17.

2. **Erdélyi Imre**, világi, rendes tornatanító; a tornaszertár őre, tanította a tornát minden osztályban heti 24 órában.

3. **Fásztusz Elek**, áldozópap, szentszéki ülnök, rendes tanár, a VI. oszt. főnöke; tanít latin és görög nyelvet a VI. osztályban, történelmet a IV. A) és IV. B) osztályban heti 16 órában.

4. **Fechtel János**, áldozópap, a bölcselet doktora, rendes tanár, róm. kath. hitszónok; tanított történetet a VII. és VIII. osztályban, latin és magyar nyelvet az I. A) osztályban. Az I. A) oszt. főnöke. Heti óráinak száma 17.

5. **Fodor Gyula**, világi, a bölcselet doktora, rendes tanár; a Gyorsírókör elnöke; a IV. A) oszt. főnöke; tanított latin nyelvet a IV. A) és VII. osztályban, görög nyelvet a VIII és szépírást az I. A) osztályban heti 16 órában.

6. **Fölkel Béla**, áldozópap, rendes tanár, tanácskozási jegyző, az V. oszt. főnöke; tanított latin nyelvet az V., görögnyelvet a VII. és görögpótló irodalmat az V. és VI. osztályban heti 17 órában.

7. **Haller Jenő**, áldozópap, h. tanár, a fizikai szertár kezelője; tanított mennyiségtant a III. A) és B), az V. és VI osztályban és fizikát a VIII. osztályban heti 17 órában.

8. **Hozás János**, gk. áldozópap, gk. vallástanár és hitszónok ; tanított vallástant a román ajkúaknál magyarul minden osztályban heti 12 órában, román nyelvet és irodalmat két fokosztályban heti 4 órában.

9. **Kőszegi László**, világi, rendes tanár, a III A) osztály főnöke; tanított latint, magyart a III. A), pörögótló irodalmat a VII. és VIII., szépírást az I. B) osztályban heti 16 órában.

10. **Kovács Gergely**, világi, m. kir. tart. honvédhadnagy, rendes tanár, a IV. B) osztály főnöke; tanított magyar, latin nyelvet, a IV. B) osztályban, magyart a IV. A)-ban és VI. osztályban heti 17 órában.

11. **Krompaszky Béla**, világi, rendes tanár, tanított számtant és mértant az I. A) és B) osztálytan, mennyiségtant a VIII. és természettant a VII. osztályban heti 20 órában.

12. **Kurtz Sándor**, világi, a bölcsélet doktora, rendes tanár, a tanári könyvtár őre; a II A) osztály főnöke; tanított latint a II. A) és VIII., magyart a II. A), szépírást a II. A) osztályban heti 17 órában.

13. **Lehóczky József**, világi, rendes tanár, okl. tornatanár, tanított mennyiségtant a VII. osztályban, számtant a II. A), II. B), IV. A) és IV. B) osztályban heti 17 órában.

14. **Melles Emil**, egyházi, szatmári gör. kath. plébános, főesperes, a magyar gör. kath. tanulók hitszónoka s vallástanára; tanított vallástant az I.—VIII. osztályban heti 12 órában magyar nyelven.

15. **Mondik Endre**, világi, néptanító, tanította az ének elemeit az I. A) és B) osztályban és négy szólamú műéneket heti 4 órában.

16. **Nagy József**, világi, rendes tanár, tanított földrajzot a I. A) és I. B), II. A) és B), természettani földrajzot a III. A), történelmet az V. osztályban heti 17 órában.

17. **Orosz Alajos**, áldozópap, az önképzőkör vezetője, rendes tanár, a VIII. osztály főnöke; az ifjúsági könyvtár őre. Tanított magyar nyelvet, irodalmat és német nyelvet a VIII. osztályban, német nyelvet a III. A) III. B) és IV. A) osztályban heti 17 órában.

18. **Ócsvár Rezső**, világi, cs. és kir. tart. hadapród, tiszthelyettes, rendes tanár, a szemléltető képek és a rajzszertár őre; tanított rajzoló mértant a II. A), a II. B), III. B) IV. A) és IV. B) osztályban, görög-pótló rajzot az V.—VIII. osztályban, szabadkézi rajzot I. —VIII. osztályban, heti 24 órában.

19. **Péterffy Gyula**, világi, rendes tanár, az I. B) osztály főnöke, tanított magyar és latin nyelvet az I. B) osztályban, történelmet a III. A) és III. B) osztályokban heti 17 órában.

20. **Radlinszky József**, világi, rendes tanár, a III. B) osztály főnöke; tanított latin és magyar nyelvet a III. B) osztályban, görög nyelvet az V. osztályban, szépírást a II. B) osztályban heti 16 órában.

21. **Ratkovszki Pál**, áldozópap, szentszéki ülnök, igazgató; tanított bölcséletet a VIII. osztályban heti 3 órában.

22. **Reiser György**, áldozópap, hittudom. doktora, szentszéki ülnök, rendes vallástanár és hitszónok ; tanított vallástant minden osztályban heti 16 órában.

30.

23 **Sándor Vencel**, világi, rendes tanár, a VII. osztály főnöke; tanított magyar nyelvet a VII. és V. osztályban, német nyelvet a IV. B), V., VI. s VII. osztályban heti 18 órában.

24. **Schöber Emil**, világi, a bölcsélet doktora, rendes tanár, a vegytani és természetrajzi táruk őre; tanított természetrajzot az I. A), I. B), II. A), II. B), IV. A), B) V. és a VI. osztályban heti 20 órában.

25. **Török István**, világi, az összes gyógyt. doktora, okl. iskolaorvos és egészségtan tanár; tanított egészségtant a VII. osztályban heti 2 órában.

Jegyzet. Az áldozópapok a szatmári egyházmegye tagjai, a román ajkú gör. kath. vallástanár a szamosújvári, a magyar ajkú gör. kath. vallástanár a munkácsi egyházmegye tagja. .

Az ev. ref. vallású tanulók hitoktatást Rácz István ev. ref. lelkésztől, az izr. vallásúak Steuer Ábrahám és dr. Jordán Sándor okleveles rabbiktól nyertek.

IV.

Az 1903—1904. évi tanítás tárgyának kimutatása.

I.) A) és B) OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok : dr. Reiser György, Melles Emil és Hozás János Tankönyv: Egri kis-katekizmus. Heti óraszám: 2. Tananyag: a ker. kath. hit elemei, a parancsok és az egyház kegyszerei.

Magyarnyelv. Tanár: az A)ban dr. Fechtel János; a B)-ben Péterffy Gyula. Tankönyvek: Lehr Albert magyar olvasókönyve I. r. és Balassa József magyar nyelvtana. Heti óraszám 5. Végzett tananyag az olvasóból az 1. 7. 10. 12. 13. 14. 16. 20. 22. 23—30-ig, 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38 sz. darabok. A nyelvtanból a hangok; a mondatok és nemeik; a mondatrészek; a beszédrészek; igeidők és módok; szóképzés és szóösszetétel. Havonként 2 írásbeli dolgozat, összesen 15, a helyesírás gyakorlására tollba mondott szöveg leírása, kijelölt mondatrészek, igealakok, beszédrészek meghatározása

Latin nyelv. Tanár: az A) ban dr. Fechtel János; a B)-ben Péterffy Gyula. Tankönyvek: Dr. Csengeri János Latin Olvasó- és Gyakorlókönyve és Latin Nyelvtana. Heti óraszám : 6. Tananyag: az olvasókönyv 1—21 és 25 latin és részben magyar szövegű olvasmányai alapján a főnevek, melléknevek, névmások, számnevek ejtegetése és a genusszabályok, adverbiumok képzése, elöljárók, a cuniugatio. Tárgyi szócsoporthoz szavaiból alkotott mondatok latinra való fordítása; összesen 15 dolgozat.

Földrajz. Tanár: az A)-ban és B)-ben Nagy József. Tankönyv : Dr. Némety Károly; A magyar királyság földrajza. Heti óraszám: 3. Földrajzi alapismeretek. Világtájak; a föld, mint égi test; tájékozódás a földgömbön. Éghajlat. Térképolvasás. A magyar királyság.

Alföldek. A délnyugati dombosvidék Hazánk felföldei A magyar tengerpart. Horvát-Szlavonországok. A magyar királyság összefoglaló áttekintése. A hegy és vízrajz összefoglalása. Lakosság. Nemzetiségi és vallási viszonyok. Közlekedés. Műveltség. Törvényhozás. Közigazgatás és törvénykezés. A magyar királyság címere. Közös ügyek. Delegáció.

Természetrajz. Tanár: az A) ban és B)-ben dr. Schöber Emil. Tankönyv : Paszlavszky J. Kis természetrajz. I. r. Heti óraszám : 2. Tananyag: a gyümölcsök leírása, a gyümölcs képződése a virágból. A macska testének leírása és biológiája.

Számtan. Tanár: az A)-ban és a B) ben Krompaszky Béla. Tankönyv: Gerevich Orbók Számtana. Heti óraszám : 4 Tananyag: A mennyiség és mennyiségtan fogalma és felosztása. A szám meghatározása és osztályozása. A számlálás és a természetes számsor keletkezése. A tizes számrendszer; ennek alapján számműveletek egész számokkal és tizedes törtekkel. Számműveletek többnevű számokkal és ezzel kapcsolatban az időszámolás. A métermérték. Számműveletek közönséges törtekkel. Iskolai írásbeli dolgozat havonként egy-egy, összesen 10. Házi előkészületül óráról-órára példák kidolgozása.

Rajzó geometria. Tanár: az A) ban és B)-ben Krompaszky Béla. Tankönyv: Dr. Gerevich Emil Rajz. Geometria I. r. Heti óraszám: 3. Tananyag: Bevezetés. A szükséges rajzszerkesztések ismertetése. A test, a három kiterjedés ; a lap él és csúcs. A vonal nevei, az egyenes, két pont és egy egyenes. Párhuzamos és összetartó egyenesek. Az egyenes nagysága. A szög, ív, kör, középpont; sugár húr, átmérő, metsző és érintő. Középponti szög. Műveletek, körrel, ívekkel és szögekkel. A szög mérése. A szögek nevei. Szögpárok. Idom. Szimmetrikus idomok. A háromszögek, alkotó részeik és tulajdonságaik. Összeillő háromszögek. Négyszögek, sokszögek. A húr vonatkozásai a körhöz. Kerület- és területmérés. A geometriai ornamentális rajz elemei.

Szépírás. Tanár: az A)-ban Dr. Fodor Gyula, a B) ben Kőszegi László. Heti óraszám: 1. Tananyag: folyó magyar írás.

Testgyakorlat. Tanító: Erdélyi Imre. Heti óraszám: 2. Szabadgyakorlatokból : a karlendítések, lökések és ütések minden irányban törzshajlítások és forgatások, térd- és lábemelések. A katonai rend-gyakorlatokból ; sorakozás, fedezés, kanyarodás, szakasz- és kettős rendek alakítása. A szorgyakorlatokból: mászás póznán és kötél-

len; rézsútos létrán : egyszerű fel és lemenés, átbúvás a fokok közt. A játékok közül az ezen vidéken divatos labdajáték egyes és hármas kapó, körróta (várban forgó), kifutó, suszter kótya stb.

II. A) és B) OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok : dr. Reiser György, Melles Emil, Hozás János. Tankönyv: Adjutus tankönyve és Egri kis katekizmus. Heti óraszám: 2. Tananyag: Az ó-szövetségi bibliai történetek és a katekizmus I. r.

Magyar nyelv. Tanár: az A) ban dr. Kurtz Sándor, a B)-ben Bagossy Bertalan. Tankönyv: Balogh Péter Magyar olvasókönyve. II. r. és Balogh Péter Magyar nyelvtana. II. r. Heti óraszám: 5. Olvasmányok: az 1. 2. 3. 4. 9—10. 13. 15. 19—22. 23. 24. 27. 30. 35. 39. 42—49. 56. 61. 64. 72. számú prózai és a 12. 16. 33. 36.54. 57. 59. 88. 90. számú költői darabok, amelyeket könyv nélkül is megtanultak. A nyelvtanítás és gyakorlás tárgya volt a ragos és névutós határozók tana; az összetett mondat; a mellérendelés módjai; az alárendelt mondatok fajtái; a többszörösen összetett mondat. Havonként két írásbeli dolgozat, összesen 16; tárgyak bővített, utóbb összetett mondatok alkotása megszabott bővítményekkel ; illetőleg megszabott mellé- vagy alárendelt mondatokkal.

Latin nyelv. Tanár: az A) ban dr. Kurtz Sándor, a B)-ben Bagossy Bertalan. Tankönyvek: Dr. Csengeri János Latin olvasó és gyakorló könyve II. kiadás és Latin nyelvtana. Heti óraszám: 6. Olvasmányok: Az olvasókönyv 39—56. 71. 72. 73. 79. 82 és 84. darabjai. Az olvasmányok alapján átismételték az alaktant, begyakorolták a használatosabb névragozási és fokozási rendhagyó alakokat, a határozók, névmások és számnevek alakjait kiegészítőleg, a rövidített igealakokat az összes igék prefektum- és supinumtöveit, a töváltoztató és hiányos igék alakjait, az acc. és nom. cum infinitivo s abl. absolutus szerkezetet. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat, összesen 16. Dolgozatul az olvasmány szavaiból és kifejezéseiből a tanmenethez alkalmazottan összeállított mondatokat fordítottak többnyire extemporaliter latinra.

Földrajz. Tanár: az A)-ban és a B)-ben Nagy József. Tankönyv: Dr. Némety Károly: Az öt földrész leírása. Heti óraszám 3. Tananyag: Európa, Ázsia és Afrika helyzete a földgömbön, vízszintes és függőleges tagozottsága összehasonlítva. Éghajlati viszonyok. Lakosság.

Életmód és foglalkozás. Politikai felosztás. Gyarmatosítás. Ázsia és Afrika néprajza.

Természetrájk. Tanár: dr. Schőber Emil. Tankönyv: Paszlavszky J. Kis természetrajz II. r. Heti óraszám: 2. Tananyag: A mályva, kék katáng alaki s biológiai leírása közösen végzett megfigyelések alapján. Az állatvilágból a majmok, tengeri emlősök, a lakásaink közelében tartózkodó madarak, a görög teknősbéka, keresztes vipera, a közönségesebb halak, csigák, hasznos és kártékony rovarok ismertetése, szintén közösen végzett megfigyelések alapján.

Számtan. Tanár: az A)-ban és a B)-ben Lehóczky József. Tankönyv: Gerevich-Orbók Számtana. Heti óraszám 4. Tananyag: Közönséges és tizedes törttekkel való alaplűveletek megismétlése után a számolási rövidítések általában és rövidített számtani műveletek. Az arányosság fogalmának bővebb fejtegetése. A hármas szabály fogalma s az ehhez tartozó feladatok megfejtése; az egyszerű hármasszabály. Az olasz számolási mód. Az arányok és aránylatok tana. Az aránylatok tanának alkalmazása. Százalék számolás. Havonkint egy iskolai dolgozat. Házi előkészületül óráról-órara egy-egy a legközelebbi előadáson előfordult tananyagra vonatkozó példa kidolgozása.

Rajzoló geometria. Tanár: az A)-ban és B)-ben Ócsvár Rezső. Tankönyv : dr. Gerevich Emil: Rajzoló geometria II. r. Heti óraszám: 3. Tananyag: Pont és vonal a térben. Az egyenes és sík a térben. A sík helyzete a térben. A síkok kölcsönös helyzete a térben. A kocka, a hasáb, henger, gúla, kúp és a gömb axonometrikus ábrázolása, hálója és síkmetszései. A testek felülete és köbtartalma. Testminták elkészítése. A tárgyalt testek axonometrikus rajzolása körzővel és vonalzóval. Természet után vett egyszerűbb tárgyak ábrázolása axonometrikusan.

Szépírás. Tanár: az A)-ban dr. Fechtel János, a B)-ben Sándor Vencel. Heti óraszám: 1. Tananyag: Német folyóírás.

Testgyakorlat. Mint az I. osztályban.

III. A) és B) OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok: dr. Reiser György, Melles Emil, Hozás János. Tankönyv: Adjutus tankönyve és Egri kis katekizmus. Heti óraszám: 2. Tananyag: az újszövetségi bibliai történetek és a katekizmus II. része.

Magyar nyelv. Tanár: az A)-ban Kőszegi László, a B)-ben Radlinszky József. Tankönyvek: Balogh Péter Magyar olvasókönyv és Rendszeres magyar nyelvtan. Heti óraszám: 4. Prózai olvasmányok: Az ország földarabolása. Budavár elfoglalása. Dobó István Egerben. Hazánk pusztulása a török hódoltság alatt. Vallási harcok. Zrinyi Ilona. Budavár visszafoglalása. Rákóczy Ferenc fölkelése. Széchenyi. Spárta és Athén. Perikles. Költőiek: A távolból. Nemzeti dal. Himnus. Szózat. Szondi két apródja. Fiamnak. Fohászkodás. A verseket könyv nélkül is megtanulták. A nyelvtan fonalán rendszerbe gyűjtötték és kiegészítették hang-, szó- és mondattani ismereteiket. Havonként két írásbeli dolgozat, összesen 15, tárgyuk az olvasmányok tartalmának s a tárgyi magyarázatoknak előadása és gyakorlatok a végzett nyelvtani anyagra.

Latin nyelv. Tanár: az A)-ban Kőszegi László, a B)-ben Radlinszky József. Tankönyvek: Csengeri János dr. Latin olvasó- és gyakorló-könyv és Latin nyelvtan II. rész. Heti óraszám: 6. Olvasmányok: Brutus intézkedései. Összeesküvés a szabadság ellen. Horatius Cocles. Mucius Scaevola hőstette. Az adósok mostoha sorsa. A volscus háború. A nép kivonulása. Menenius Agrippa meséje. Corioli bevétele. Coriolanus föllépése a nép ellen. Coriolanus a volscusoknál. Coriolanus hadat visz Róma ellen. Cincinnatus dictatorrá választják. Cincinnatus legyőzi az aequusokat. De Aristide. De Epaminonda. De Pelopida. A Fabiusok veszte. Verseket: Cato gnomáiból 11. Költői idézetekből: 13., 14. Vegyes apróságokból 1., 2. Phaedrus meséiből: De lupo et agno. De rana rupta et bove. De vulpe et uva. Könyv nélkül részletek az egyes olvasmányokból. Az alaktan átismétlése, a szóképzés és prosodia elemeinek ismertetése után rendszeres tanítás és begyakorlás tárgya volt a mondattanból: az egyszerű mondat részei, az infinitívus, gerundium és gerundivum, supinum és participium használata. Havonként két írásbeli dolgozat, összesen 15.

Német nyelv. Tanár: A)-ban és B)-ben Orosz Alajos. Tankönyv: Orosz Alajos Német olvasó- és gyakorlókönyve. Heti óraszám: 4. Prózai olvasmányok: Dei Schule. Das Haus. Der Wolf u. das Lamm. Die Wohlthaten. Der menschliche Körper. Der Tag. Der Frühling. Das Familienleben. Unser Vaterland. Közmondások. Die Handwerker. Költemények: Im Namen Gottes. Gott ist ewig. Gott und die Eltern. Spruch. Die Handwerker. Der Frosch. Ezen olvasmányok közül 10-et könyv nélkül is megtanultak. A nyelvtanból az írás és olvasás begyakorlása után elvégezték a főnevek ragozásának teljes rendszerét, az igeragozást a jelentőmód jelen idejében;

a melléknévnek jelzői viszonyítását: a személyes, birtokos és mutató névmásokat; néhány praepositiot stb. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat, összesen 14.

Történelem. Tanár: az A)-ban és a B)-ben Péterffy Gyula. Tankönyv: Ujházy László: A magyarok története. I. r. a mohácsi vészig. Heti óraszám: 3. Tananyag: Hazánk lakói a magyarok bevándorlása előtt. A magyarok őstörténete. Hazánk története a honfoglalástól a mohácsi vészig.

Természettani földrajz. Tanár: az A)-ban Nagy József, B)-ben Bagossy Bertalan. Tankönyv: Ráth Arnold: A mathem. és fiz. földrajz elemei. Heti óraszám: 2. Tananyag: Bevezetés a fizikai földrajzba. A fizika több törvényei kísérletekkel és rajzolással kísérve. A föld mint világtest. A földgömb szárazsága, vize és légköre. A föld belseje. Amerika és Ausztrália hegy- és vízrajza, politikai földrajza.

Számtan. Tanár: az A)-ban és a B)-ben Haller Jenő. Tankönyv: Gerevich-Orbók Számtan. Heti óraszám : 3. Tananyag: az egyszerű és összetett hármasszabály. Ezek alapján az egyszerű és összetett kamatszámolás; határidő számolás; az ázsio; az állampapírok; részvények; a váltók. Az összetett kamat és lerovatszámításra vonatkozó táblázatok készítése. Az egyszerű és összetett arányos osztás. Elegyítési feladatok. Láncszabály. Iskolai dolgozatok a tananyag egy-egy befejezett részletéből. Házi előkészületül óráról-órara egy-egy a legközelebbi előadáson előfordult tananyagra vonatkozó példa kidolgozása. Havonként egy iskolai dolgozat, összesen 9.

Rajzoló geometria. Tanár: az A)-ban és B)-ben Ócsvár Rezső. Tankönyv : dr. Gerevich Emil: Rajzoló geometria III. rész. Heti óraszám : 2. Tananyag: a pont; az egyes vonal, a körvonal. Axiális és centrikus szimmetria. A szögekről általában és különösen. A háromszögek, négyszögek, sokszögek. Arányosság és hasonlóság. Ugyanazok szerkesztése körző és vonalzóval. Egyszerű síkdiszítványok rajzolása és festése fali és kézi lapminták után.

Testgyakorlat. Tanító: Erdélyi Imre. Heti óraszám : 2. A szabad gyakorlatokból : négy ütemű tagszabadgyakorlatok a test összes izmainak tekintetbe vételével, fabottal és vassúlyozókkal. A katonai rendgyakorlatokból, mint az I. és II. osztályban, menetelés arc- és oldalsorokban, kanyarodás. Szergyakorlatokból: erő- és ügyességfejlesztő gyakorlatok a mászóúdon, kötélén, gyűrűhintán, rézsútos létrán és korláton. Magas- és távolugrás. Versenyfutás. Az iskolai játékok közül az ezen a vidéken divatozó labdajátékok.

IV. A) és B) OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok : dr. Reiser György, Melles Emil, Hozás János. A róm kath.-nál Tankönyv: Adjutus Kath. szertartástana. Heti óraszám: 2. Tananyag: Szent helyek, egyházi készletek, szentmise, szentségek, szentelmények, ájtatossági gyakorlatok, egyházi év. — A gör. kath.-nál tankönyv: A gör. kath. egyház szertartástana. Tananyag: Az isteni tisztelettről általában. Szent helyek és kellékek. Ünnepek és azok szertartásainak értelmezése különös tekintettel a királyi ünnepekre. A szentségek feladásánál előforduló szertartások magyarázata; a liturgia általános és részletes tárgyalása az abban előforduló sajátosságos kifejezések értelmezése; a szerkönyvek átnézete. Áldások és szentelések. A katekizmus III. része.

Magyar nyelv. Tanár: A) ban és B)-ben Kovács Gergely. Tankönyv: Lehr Arany Toldija, Négyesy László dr. Stiliztikája. Heti óraszám : 4. Olvasmányok: Arany Toldija. Mesék : A haragról. A farkasról és a daruról. A lóról és a számárról. Egy lóról, szarvasról és vadászról. A kesselőről és a hollóról. A tekenősbéka és a skorpió. Elbeszélések: A huszti beteglátogatók. A fülemile. — Leírások : A magyar ház. Szalonta égése. Buda a török alatt. Az erdei lak. Az alföld. Hogy torlanak föl. A közelítő tél. Ének a végekről. — Erkölcs és jellemrajzok : A nagy lélek. A képmutatás. A magyar faj. A délmagyarországi német. Vörösmarty szülői. Himfy dalaiból. Az igaz bölcs. Pató Pál úr. — Szinmű : Mátyás deák. Könyv nélkül Toldi I.—IV. éneke. A fülemile. Himfy dalaiból. Pató Pál úr. Az alföld. Magán-olvasmányok : Toldi estéje. Dardanus Faludi Ferencről. A bújdosók Rodostóban Mikes Kelemenről. — Ezen olvasmányok alapján: A nyelv és stílus. A nyelvkincs. A prózai és költői stílus tulajdonságai és a verstan. Ügyíratok. Írásbeli dolgozat volt: 15.

Latinnyelv. Tanárok: A)-ban Fodor Gyula dr., a B)-ben Kovács Gergely. Heti óraszám: 6. Tankönyvek: Csengeri János dr. Szemelvények Ovidiusból. Hittrich Ödön dr. Szemelvények C. Julius Caesar Commentarii de bello Gallico c. művéből. Csengeri János dr. Latin nyelvtan II. r. Mondattan. Heti óraszám: 6. Olvasmányok: Caesarból : Gallia felosztása és lakosai (I. 1.) Ariovistus elleni hadjárat (I. 30—54.) A gallusok szokásai, erkölcsi és családi élete. A germánok vallása és életmódja (VI. 18—24.) Ovidiusból: A költő önéletrajza (szemelvényekben). A világ négy korszaka. A Gigasok. Lycaon. A vízözön. Deucalion és Pyrrha (kihagyással). Philemon és Baucis. Midas. Könyv nélkül: Gallia felosztása és lakosai. A világ négy korszaka. Ez utóbbi alapján a latin verstan (prosodia,

hexameter és pentameter.) A mondattanból a harmadik osztályú anyag ismételése után a módok használata a főmondatokban, az igenevek használata, a mellérendelt és alárendelt mondatok, a consecutio temporum, oratio obliqua és a római naptár. — Havonkint két írásbeli dolgozat, összesen 15.

Német nyelv. Tanár : A)-ban Orosz Alajos, a B)-ben Sándor Vencel. Tankönyv: Orosz Alajos Német olvasó- és gyakorlókönyv. Heti óraszám: 3. Tananyag: a nyelvtanból: Számnevek. Melléknév fokozása. Erős, gyenge, vegyes igeragozás a jelentő módon. Melléknévi igenevek. Összetett igék. Prózai olvasmányok: Das Jahr. Die Haustiere. Das Mittagessen im Hofe. Die Eisenbahn. Der sterbende Löwe. Königliche Belohnung. Der Tod Johannes des Täufer. Der Hufnagel. Der einfaltige Kutscher. Költemények kívülről is: Morgenlied. Gute Nacht. An mein Vaterland. Die Herde. Im Namen Gottes. Bescheidenheit siegt. Mutterliebe. Des Knaben , Berglied. Der. betrogene Teufel. Der töte Sóidat. Die Riesen und die Zwerge. Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat, összesen 15.

Történelem és politikai földrajz. Tanár: A)-ban és B)-ben Fásztus Elek. Tankönyv : Ujházy László: Magyarország története és Magyarország jelenben II. rész. Heti óraszám : 3. Tananyag: Hazánk története a mohácsi vésztől 1867-ig. Magyarország politikai földrajza, statisztikája. A magyar közjognak alapvonalai, Ausztria politikai földrajza. Magyarország és Ausztria közjogi kapcsolata.

Növénytan. Tanár: A)-ban és B)-ben Dr. Schöber Emil. Tankönyv: Dr. Schöber Emil Növénytan. Heti óraszám: 3. Tananyag: A szervetlen és szerves vegytan elemei. A szerves és szervetlen világ közti kapcsolat. A mikroszkop szerkezete. A plasma. A plasma életműködése általában. Életműködésének eredménye. Szövettan. Élettan. A növény vegyi összetétele. A talaj vegyi összetétele. A szilárd táplálék felvétele. A víz áramlása és párolgása. A növény testét felépítő elemek forrása és asszimilációja. A növényben képződött vegyületek és tartaléktápanyagok vándorlása. A lélekzés. A növekedés. Mozgási tünetmények. A szaporodás. Alaktan. A gyökér, szár és levelek alaktana s biológiája. A virág alaktana s biológiája, a termés. Rendszertan. Növényhatározás.

Mennyiségtan. Tanár: A)-ban és B)-ben Lehóczky József. Tankönyv Borosay Dávid Algebrája. Heti óraszám: 3. Tananyag: Az algebra jeleinek és negatív számoknak ismertetése; algebrai egész kifejezések összeadása és kivonása (összevonása), sokszorozása, osztása s ezzel kapcsolatban a törtkifejezésekkel való számolás szabályainak származtatása; a legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös

többes kikeresésének begyakorlása; a szorzatok fontosabb alakjai; algebrai többtagú kifejezések s tizedes rendszerbeli számok négyzetének és köbének kiszámolása: elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Iskolai írásbeli dolgozat havonként egy-egy, összesen 9. Házi előkészületül óráról-órára a legközelebbi tanórán előadott tananyagra vonatkozó példák kidolgozása.

Rajzoló geometria. Tanár: az A)-ban és B)-ben Ócsvár Rezső. Tankönyv: Dr. Gerevich Emil Rajzoló geometriája. Heti óraszám: 2. Tananyag: A kör főbb tulajdonságai. A kör osztása. Két kör. Érintkező körök. A mértani hely egyszerűbb feladatai. Az ellipszis, hyperbola, parabola. A kúpszeletek összehasonlítása. Az összes ábrák rajzolása körző és vonalzóval. Sík díszítmények rajzolása és egyszerű színezése fali és kézi lapminták után.

V. OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok : Dr. Reiser György, Melles Emil, Hozás János. Tankönyv : dr. Wappler Antal Egélytana I. r. Heti óraszám: 2. Tananyag: A kath. religióról általában, különösen a Jézus istenségét bizonyító érvek ismertetése ; a kath. egyház alapítása és szervezete. A gör. katolikusoknál mint a IV. osztályban.

Magyar nyelv. Tanár: Sándor Vencel. Tankönyv. Zilinszky Aladár Rhetorika és Rhetorikai olvasókönyv. Heti óraszám: 3. Olvasmányok : Kazinczy anyjának fogságából. Kölcsey Országgyűlési naplójából. Petőfi Uti jegyzeteiből. Cserey Mihály, Zrinyi Miklós halála. Csengeri Antal, Deák Ferenc, Perikles Hallotti beszéde. Kölcsey Ferenc Országgyűlési beszéde a magyar nyelv ügyében. Parainesis Kölcsey Kálmánhoz. Bárány Eötvös József, Kőrösi Csoma Sándor. Kossuth Lajos, A haderő megajánlása ügyében. Deák Ferenc, A felírat javaslatáról. Magánolvasmányok: Jókai, Az új földes úr. Széchenyi Hiteléből. Sokrates beszélgetése az istenségről. Pázmány Péter, Hasznai a teremtetett állatokról való elmélkedésnek. Cicero, A szónokról. Faludi, Nemes úrfi (szemelvények.) Tinódi válogatott históriás énekei. Arany J., Toldi estéje. Ez olvasmányok alapján az inventió és dispositió tana és a prózai műfajok ismertetése. Szavatelok. Havonként egy írásbeli dolgozat, összesen 9.

Görög pótló-magyar. Tanár: Fölkel Béla. Tankönyvek : Csengeri Homeros Iliása. Gyomlay Homeros Odysseiája. Geréb Szemelvények Herodotes történeti művéből. Toncs Gusztáv Magyar irodalmi szemelvények. Heti óraszám: 3. Tananyag: Homeros eposzainak tartalma. A homerosi világnézet, vallás, erkölcsök, szokások,

A homerosi eposzok szerkezete, becse az ó világban és a jelenkorban. A homerosi kérdés. Ezen művek története. A kiválóbb magyarázók és kiadók. — Olvasmányok Herodotos történeti művéből: Kroisos hatalma. Solon látogatása. Kroisos bukása. Arion sorsa. Hyros ifjúsága. Perzsa szokások. Hyros halála. Egyiptomi szokások. Kheops piramisa. Skytha szokások. Anakharsis és Skylas. Dareios hadmenete a skythák ellen. Aristagoras Spártában és Athénban. A Pythia erkölcsi tanítása. A marathoni csata. Athén érdeme. Themistokles. A thermopylai csata. A görög hajóhad Salamisnál. Athén elpusztulása. A salamisi csata. A plataiai csata. A mykaléi csata. Ezen olvasmányok tárgyalása után előadatott Herodotos élete, művének célja, hitelessége s ez utóbbinak kapcsán a történelmi kritika kellékei. Írásbeli dolgozatok száma: 2.

Latin nyelv. Tanár: Fölkel Béla. Tankönyvek: Dr. Kapossy Lucián Cic. pro. Archia poeta. Schambach Gyula De imp. Cn. Pompei. dr. Csenged János Szemelvények Ovidiusból. Heti óraszám: 6. Olvasmányok: Cicero beszédeiből: Pro Archia poeta. De imperio Cn. Pompei. Ovidiusból: A regifugium. A Fabiusok veszte. Újév napja. Janus. Feralia. Caristia. Terminalia és Cerialia c. szemelvények a Fastiból. Könyv nélkül betanulták A Fábiosok veszte és Janus c. szemelvényt egészen. Ovidius és Cicero élete. Az alak-és mondatan ismétlése. Írásbeli dolgozat 15, 2 latinból magyarra az olvasott auctorok nem olvasott részéből, 13 magyarból latinra az olvasottak szó- és szólamkincséből.

Görög nyelv. Tanár: Radlinszky József. Tankönyvek: Schenkl Ábel Görög olvasókönyve és Curtius-Ábel Görög nyelvtana. Heti óraszám : 5. Olvasmány : Az oroszlán és a róka. A farkas és a bárány. A két tarisznya. Prometheus és az emberek. A hazug gyermek. A földműves és fiai. A holló és a róka. A róka és a szőlő. Az öreg és a halál. A farkas és a juhászok c. mesék. Ezen meséknek és az olvasókönyv 1 —163. sz. példacsoportjából kiszemelt görög és magyar mondatoknak fordításával begyakorolták a főnevek, melléknevek és névmások ejtegetését, a számnevek alakjait, a melléknevek fokozását s határozókká alakítását és az *ω* végű igék teljes ragozását. Havonként két írásbeli dolgozat; összesen 15.

Német nyelv. Tanár: Sándor Vencel. Tankönyvek: Orosz Alajos: Német olvasó- és gyakorlókönyv; Harrach J. Német olvasókönyv III. rész. Orosz A: Stílusgyakorlatok. Heti óraszám: 3. Prózai olvasmányok: Der klüge Sultan Die Niebelungen a) Kriemhild ü Siegfried. b) Brunhild. Die zwei Wanderer. Die Boten des Todes, Der Greis u. der Tod. Der Lahme u. der

Blinde. Die Krähe u. Merkur. Das wohlfeile Mittagessen. Költői olvasmányok : Das Ständchen. Wanderers Nachtlid. Bei dem Grabe meines Vaters. Loreley. Die drei Zigeuner. Der Sänger. Erikönig. Ezeket kívülről is. A nyelvtanból: Mődjelentő segédigék. Az ige-ragozás teljes rendszere a felszólító módban. Egyenes és függő beszéd. Szenvedő alak. Visszaható igék. Személytelen igék. A stilusgyakorlatokból összefüggő magyar szöveg fordítása. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat, összesen : 15.

Történelem. Tanár: Nagy József. Tankönyv: Dr. Mika Sándor Világtörténelem, ó kor. Heti óraszám: 3. Tananyag: A keleti népek története. Görögország története. Róma története a császárság végéig.

Állattan. Tanár: dr. Schőber Emil. Tankönyv: Báthory Nándor Állattana. Heti óraszám: 3. Tananyag : protozoák, poriferák, coelenteráták, férgek, tőskebőrűek, ízelt lábúak és puha testűek köre főbb vonásokban. A protozoáknál különös tekintet volt az állat és növényvilág közti hasonlatra, különbségre vonatkozással a IV. oszt. tananyagára. Részletesen tárgyaltuk a gerincesek körét. A bonctani rész összehasonlítólag és pedig a kültakaró, mozgáskészülék, idegrendszer érzékszervek, véredény-rendszer, lélekző készülék és kiválasztó szervek. A tanítás számos bonctani készítmény bemutatásának segítségével történt. A bonctani részt a rendszertan követte biológiai alapon. Végül az ember bonctana.

Mennyiségtan. Tanár: Haller Jenő. Tankönyv: Borosay Dávid Algebrája és Wagner Alajos Geometriája. Heti óraszám: 3. Tananyag: a) Az algebrából: Elsőfokú egyenletrendszerek 2, 3 és több ismeretlennel ; a négyzetgyök és a másodfokú egyenlet; gyökkivonás általánosságban és a köbgyök, b) A geometriából: egyenes vonalak fekvése a síkban ; az idomok szögeinek és oldalainak összefüggése ; az idomok összevágása ; az idomok hasonlósága; az idomok területeinek megmérése. A körtan elemei. Havonként egy iskolai dolgozat, összesen 9.

Görögpótló rajz. Tanár: Ócsvár Rezső. Heti óraszám : 2. A kocka, hasáb, gúla stb. rajzolása szemlélet után contourokban, később árnyékolással ceruza- és krétával. Testcsoportok rajzolása, alkalmilag egyszerű reliefek rajzolása szénrel és díszítmények festése lapminták után. A görög- és római építészet, szobrászat és festészet ismertetése, a jellegzetesebb műalkotások bemutatása 6 órában.

Testgyakorlat. Tanító: Erdélyi Imre. Heti óraszám : 2. A szabadgyakorlatokból: tagszabadgyakorlatok súlyzókkal a test összes izmainak tekintetbe vételével. A katonai rendgyakorlatokból a szakasz

és kettősrendek formálása, igazodások, fejlődések, húzódások, kanyarodások, menetelések. Előgyakorlatok buzogánnyal. A szergyakorlatokból : erő- és ügyességi csapattornázás az összes szereken. Magas-, távol- és rúdugrás alacsony deszkáról; súlydobás, súlyok emelése 18 kilótól 30 kilóig. Játékokból; az ezen vidéken divatozó labdajátékok, füleslabda.

VI. OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok: dr. Reiser György, Melles Emil, Hozás János. Tankönyv: dr. Wappler A. Egélytana II. r. Heti óraszám: 2. Tananyag: a ker. kath. hittan.

Magyar nyelv. Tanár: Kovács Gergely. Heti óraszám: 3. Tankönyv: Névy L. Poetikája és Olvasókönyve. Shakespere Julius Caesar-ja. Kisfaludy Károly A kérők c. vígjátéka. Ez utóbbi műveken kívül az olvasókönyvből olvasták: A Zrinyiaszt, Dorottyát (szemelvényekben) ; a kisebb epikai és vegyes műfajú költeményekből mindegyik fajtából 5—5 költeményt, úgyszintén kisebb nagyobb számmal dalokat, elegiákat, bölcselő énekeket, epigrammákat és ódai költeményeket. Magánolvasmányok: Zalán futása. A két szomszédvár. Csongor és Tünde (Vörösmartytól). Toldi szerelme (Arany J.) A csikós (Szigligeti). Csalódások (Kisfaludy K.) Bánk bán (Katona J.) Ezen olvasmányok alapján a széptani fogalmak fejtegetése; epikai, lírai és drámai költemények elmélete és történeti fejlődése ; a hangsúlyos és időmértékes verselés. Időnkint szavalatok. Könyv nélkül: Vojtina ars poétikája (Arany J.) A Zrinyiaszt expositiója és invocatioja. V. László és Tetemre hívás (Arany J.) Mohács (Kisfaludy K.) Szózat (Vörösmarty.) Himnus (Kölcsey) Írásbeli dolgozatok szám 9.

Görögpótló magyar irodalom. Tanár: Fölkel Béla. Tankönyvek: Csiky Sophokles Antigonéja. Sarudy Görög lírai anthologia. A magyar irodalmi olvasókönyv híján a Magyar Könyvtár megfelelő füzetei. Heti óraszám: 3. Tananyag: A görög elégia, epigramma, iambos. A aeol dalköltészet. A dór karének-költészet. Az attikai lira. Kallinos, Tyrtaios, Mimnermos, Solon, Theognis, Keosi Simonides, Archilochos, Alkaios, Sappho, Anakreon, Alkman, Stesichoros, Bakchylides, Pindaros élete és főbb művei, szemelvények az attikai skolionokból és dithyrambosokból. A görög lírai műfajok kapcsolata a magyarokkal. Az Antigoné meséje, cselekvénye, szerkezete, tragikuma, szereplő személyei s ezek jelleme. Ezen olvasmány kapcsán előadatott a görög dráma keletkezése és fejlődése;

a görög színház; Sophokles élete és művei. Írásbeli dolgozatok száma: 2.

Latin nyelv. Tanár: Fásztusz Elek. Heti óraszám: 5. Tankönyvek: Cserép: Szemelvények Vergilius Aeneiséből. Kalmár: Szemelvények Livius történeti művéből. Cserép: Római régiségtan. — Prózaolvasmány: Cincinnatus (III. 25—29. ff.) Házasságjog, consuli tribunusok, censorok (IV. 6—8. ff.) A második vezéri fegyverzsákmány (IV. 18—20. ff.) A Trasumennus (XXII. 1-7. ff.) Cannae, XXII. 43—51. ff.) Költői olvasmány: az Aen. II. 1—369., 506—566. 634—804. és V. 286-361., 545-603. sorok. Magánolvasmány: Cannae c. második fele (XXI. 52—59. ff.) és Syracusae (XXIV. 33-34. XXV. 23—26.) Könyv nélkül betanultak az Aen. II. énekéből 65 sort és Cincinnatus c. szemelvényből két fejezetet. Livius és Vergilius életrajza. 15 isk. írásb. dolgozat, ezekből 13 magyarból latinra, 2 latinból magyarra való fordítás volt.

Görög nyelv. Tanár: Fásztusz Elek. Heti óraszám: 5. Tankönyvek: Curtius Ábel Görög nyelvtana. Kassai: Szemelvények Xenophon emlékirataiból. Keczer: Anthologia Lyr. Graeca. Olvasmányok az emlékiratokból: az I. k. 5., a II. k. 4., 7., a III. k. 2., 6., 8, 12., a IV. k. 1., 3. és 8 ff; az Anthologiából: Tyrtaeusból a 2. Theognisból a 29., 51., 55., 64., 65., 67., 75., 81 , 83., 115., 121., 123., 179. és 200. Archilochusból az 1., 3. és 5. Solonból a 4. Babriusból a 1. számmal jelzett szemelvények, az 1. és 2. sz. epigramma, a 2., 5., 6., 8. és 10. sz. sírirat, a 3. és 4. sz. skoptikon, az 1. sz. skolion és az. 1. és 2. sz. carmen popolare. Szó szerint betanultak 2 fejezetet az Emlékiratokból, 9 Theognisi gnomát, 2 epigrammát, 4 síriratot és egy hosszabb költői szemelvényt. 15 isk. írásb. dolgozat.

Német nyelv. Tanár: Sándor Vencel. Heti óraszám: 3. Tankönyvek: Harrach J. Német olvasókönyve és Orosz Alajos Német olvasó-és gyakorlókönyve. Orosz A: Stílusgyakorlatok. Költői olvasmányok : Der Schatzgräber, Der König in Thule, (Goethe); Der Ring des Polykrates, Die Theilung der Erde, (Schiller), Dass Schloss Boncourt (Chamisso). Der Glockenguss zu Breslau. E költemények közül ötöt a tanulók könyv nélkül is megtanultak. Prózaolvasmányok: 1. A Der Nibelungen Noth-ból Die Fahrt der Burgunden ins Hunnenland, 2. Das Ritterwesen : a) Die Erziehung eines Ritterknaben ; b) 3. Die Sage von Toko. Ein gelungenes Scherz, Eine merkwürdige Abbite, Toldi Miklós. A mondattan átismétlésével kapcsolatosan, a Gyakorlókönyvből és a stílusgyakorlatokból összefüggő magyar szövegű gyakorlatokat is fordítottak. E házi

dolgozatokon kívül 9 iskolai dolgozat is volt; a dolgozatok összes száma: 15.

Történelem. Tanár: Bagossy Bertalan. Tankönyv: Dr. Mika Sándor Világtörténet, középkor. Heti óraszám : 3. Tananyag: A germánok története, népvándorlás, hűbériség, keresztes háború, az európai államok története egészen a westphaliai békéig.

Ásványtan. Tanár: Dr. Schöber Emil. Tankönyv : Dr. Reichenhaller Kálmán Chémia és mineralógia. Heti óraszám: 3. Tananyag: Az ásványok fizikai tulajdonságai. A víz fizikai, vegytani tulajdonságai. A levegő fizikai, vegytani tulajdonságai. Hidrogén. A gáz sűrűség egysége. Oxigén. Ozon. A chlor és a sósav. A sósav analízise. Aequivalens súlyok. Többszörös súlyarányok törvénye. Atom, molekula elmélet. A vízgőznek és a sósavnak szintézise. Molekulasúly meghatározása. A gyök. Kémiai jelek és képletek. Elemek osztályozása. Kémiai egyenletek. Stöchiometriai feladatok A vegyértékűség. A vegyületek osztályozása. Nem fémek elemek. Fémek elemek. Szerves vegytan alapfogalmai. Közvetlen elemek. Föld történelme.

Mennyiségtan. Tanár: Haller Jenő. Tankönyv: dr. König Gyula Algebrája és dr. Wagner Alajos Geometriája. Heti óraszám: 3. Tananyag: a) Az algebrából: Negatív hatványkivetők Számrendszerek. Tört hatványkivetők. A logaritmus; a logaritmusi táblák használata ; logarolás; kitevőleges egyenleteknek logaritmussal való megfejtése, a számtani és a mértani haladvány. b) A geometriából: A kör, a síkháromszög és pedig: a háromszögtani függvények általános fogalma, azok levezetése és egymás közötti viszonya; viszonylatok különböző szögek szögfüggvényei között; háromszögtani táblák. A szögmértan alkalmazása a derék- és ferdeszögű háromszög és szabályos sokszögek megoldására. A ferdeszögű háromszögek megfejtésére vonatkozó tétel levezetése. A levezetett képletek alkalmazása, számos példa megfejtésére. Földmérési és magasságmérési feladatok. Havonként egy iskolai dolgozat, összesen 9.

Görögpótló rajz. Tanár: Ócsvár Rezső. Heti óraszám: 2. Testcsoportok rajzolása szemlélet alapján contourokban, később árnyékolással ceruzával és aquarellben. A természetrajzi és rajzszerző egyszerűbb tárgyainak : asztal, szék, prér, földgömb stb. lerajzolása valóság után. Alkalmilag egyszerűbb használati tárgyak vázolása egy óra alatt. Az ókeresztény, bizánci, mohamedán, román és csúcsíves építészet ismertetése és a jellemző műalkotások bemutatása. A középkori festészet és szobrászat legnevezetesebb alkotásai. Összesen 6 órában,

Testgyakorlat. Mint az V. osztályban.

VII. OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok : Dr. Reiser György, Melles Emil, Hozás János. Tankönyv: a róm. kath.-nál dr Wappler Egélytana III r. Heti óraszám: 2. Tananyag: a ker. kath erkölcstan. A gör. kath.-nál mint a VIII. o.-ban.

Magyar nyelv. Tanár: Sándor Vencel. Heti óraszám : 3. Tankönyvek: Horváth Cyrill A magyar nemzeti irodalom története. Szinnyi József A magyar nyelv. Tananyag: Az irodalom és az irodalomtörténet fogalma. A magyar irodalomtörténetírás története. A magyar irodalom korszakai. A magyar nyelv és rokonai. A magyar nemzeti irodalom ismertetése régebbi magánolvasmányok és jellemző szemelvények és értekezések alapján a legrégibb időktől kezdve egészen Kisfaludy Károlyig. Magánolvasmányok: Arany J. Naiv eposzuk. Gyöngyösi Murányi Venus. Mikes levelei. Kazinczy Pályám emlékezete. Kármán Fanni hagyományai. Minden hónapban egy házi dolgozat, összesen 9. Az írásbeli dolgozatok száma: 9.

Görögpótló magyar. Tanár: Kőszegi László. Tankönyvek : Szilasi Thukydides; Demosthenes philippikái. Heti óraszám: 5. Olvasmányok: Thukydides I.—VIII. könyve, Demosthenes philippikái; szemelvények magyar történetírókból és szónokokból. Görög irodalomtörténet és régiségtan áttekintése. Írásbeli dolgozatok száma: 2.

Latin nyelv. Tanár: dr. Fodor Gyula. Tankönyvek; Ince S. M. T. Ciceronis in Verrem IV. Cserép I. Vergilius Aeneise. Hittrich I. C. Sallusti Cr. Bellum Jugurthinum. Heti óraszám: 6. Olvasmányok: Sallustius B. Jugurthinumából részletek; Cicero IV. Verrinája szemelvényesen. Vergilius Aeneisének VII. énekéből részletek, a VIII. énekből Aeneaspaizsa, a IX. énekből a Nisus és Euryalus epizódja, a XII. ének vége. Havonként két írásbeli dolgozat és pedig felváltva magyarból latinra, latinból magyarra; összesen 15.

Görög nyelv. Tanár: Fölkel Béla. Tankönyvek: Dr. Csengeri Homeros Odisseiája. Dávid szemelvények Herodotos művéből. Heti óraszám: 5. Olvasmány Homerosból: I. ének 1—252, 279—444. VII. ének 1—347. XI ének 1—235, 285—470, 567—640. Herodotosból: A perzsák szokásai. Babilon leírása. A szittyák vallása és szokásai. A plataeai csata. Árion. Dolgozat volt 9, felváltva magyarról görögre és görögről magyarra. Homeros életrajza. Homerosi reáliák. Herodotos élete és művei.

Német nyelv. Tanár: Sándor Vencel. Tankönyvek; Henrich Német olvasókönyve II. rész Harrach Goethe Hermann und Dorotheája és Heinrich Schiller Wilhelm Tell-je. Heti óraszám : 3. Prózai olvasmányok : Siegfrieds Drachenkampf. St. Rochus. Aus Ekkehard:

Dei Waldfrau. Költői olvasmányok.: Goethe Hermann u. Dorothea I. II. IV. VII. éneke, a többinek tartalma; Schiller Wilhelm Telljéből az 1. II. IV. felvonás szemelvényesen. Der Zauberlehrling. Das Grabam Busento. A nem olvasott részek tartalmának ismertetése, a művek méltatása. Néhány magyar szöveg németre fordítása az Orosz féle Stílusgyakorlatokból. Az írásbeli dolgozatok száma: 9.

Történet. Tanár: Dr. Fechtel János. Tankönyv: Dr. Mika Sándor Világtörténet új kor. Heti óraszám: 3. Tananyag: A westphali békétől egészen napjainkig terjedő események és az államok politikai földrajza.

Természettan. Tanár: Krompaszky Béla. Tankönyv: Fehér—Szekeres Kisérleti természettana. Heti óraszám: 4. Tananyag: Az erőműtan, rezgésttan, hangtan és fénytán.

Mennyiségtan. Tanár: Lehóczky József. Tankönyvek: dr. König Algebrája és Lutter Mértana. Heti óraszám: 3 Tananyag: a) Az algebrából: A másodfokú egyenletek elmélete, a másodfokú egész függvény maximum és minimum értéke ; számtani és mértani haladványok és azok alkalmazása a szakaszos tizedes törtre, és a kamatos kamatszámításra, b) A geometriából: A testmértan és pedig az egyenes és sík fekvése a térben ; a szöglet; a soklapok; a térfogat mérésének alapelve ; a hasáb, gúla, henger, kúp és gömb térfogata és felülete. Iskolai dolgozat és házi előkészület, mint az V. osztályban.

Görög-pótló rajz. Tanár: Ócsvár Rezső. Heti óraszám : 2. Építészeti ékítmények, párkányrészek rajzolása szénrel és festése szépiával. Egyszerűbb építészeti motívumok: kút, kápolna stb. rajzolása faminták után. Tárgyak rajzolása kisebb faminták után, úgymint: talicska, hordó, köszörűkő, mángorló stb. Alkalmilag használati tárgyak festése, pl. tör, revolver, korcsolya, lakat, kulacs és zománcozott edények stb. szépia és semleges tintával. A renaissance és a legújabbkori építészet, szobrászat és festészet ismertetése, a jellegzetesebb műalkotások bemutatása. Összesen 6 órában.

Egészségtan. Tanár: Dr. Török István. Tankönyv: Dr. Fodor József Egészségtana. Heti óraszám: 2. Tananyag: Az iskolaorvosi intézmény s annak keletkezése az egyes államokban. Az egészségtan története a legrégibb időtől. Az egészségtan feladata. Az egészségnek és betegségnek befolyása az életre, nemzetre, annak felismerése a népeknél. A halandóság különböző országokban, életkorban. A betegségek elhárítása s a halálozás csökkentése. A táplálkozás. Élelmiszerek. Italok. Lakás. Talaj. Építkezés. Szellőztetés. Fűtés. A

munka és foglalkozás. A test ápolása, ruházat, az izmok gyakorlása, fejlesztése, azok módjai s a betegápolás. A fertőző betegségek, azok természete és támadása, a betegséget okozó baktériumok, a ragály, miazma, járványok, tájkórok, azoknak befolyása a nép egészségére, a fertőző betegségek elhárítása, a fertőztelenítés, köztisztaság, fontosabb fertőző betegségek. Gyakorlatírás.

Testgyakorlat. Tanító: Erdélyi Imre. Heti óraszám: 2. A tag-szabadgyakorlatokból súlyzókkal a mozdulatok 4 és 8 ütem szerint a test összes izmaira való tekintettel szabatos formákban. A katonai rendgyakorlatokból: a m. kir. honvéd gyalogság számára írt szabályzati utasítás szerint: alapfelállítás, igazodás, fedezés, fordulatok, szakasz és kettősrendek alakítása állás és menet közt, húzódások, kanyarodás, menetelés. A szergyakorlatokból: az összes tornaszereken erő és ügyességi csapattornázás. Magas, távol- és rúdugrás; bak- és lóugrás. Súlydobás. Súlyemelés 18 kilogrammtól 30 kilogrammig. Játékokból: az ezen vidéken divatozó labdajátékok, füleslabda.

VIII. OSZTÁLY.

Vallástan. Tanárok: dr. Reiser György, Melles Emil, Hozás János. Tankönyv: Dr. Wappler A. A ker. kath. anyaszentegyház története. Heti óraszám: 2.

Magyar nyelv. Tanár: Orosz Alajos. Tankönyv: Dr. Horváth Cyrill A magyar nemzeti irodalom története olvasókönyvvel. Heti óraszám: 3 Tananyag: Az újabb magyar irodalom: a nemzeti költés korszaka. Behatóbb tárgyalás alá kerültek a politikai szónokok és írók, Széchenyi, Kossuth és Deák s különösen a Széchenyi hatása az irodalomra ; miképen váltja fel a klasszicizmust a romanticizmus s vesz föl a költés mindinkább nemzeti tartalmat, míg a népies elemek bevonásával s művészi kifejtésével tartalomban, szellemben és formában teljesen magyarossá válik. Miután az irodalmi olvasottság megszerzése az előbbi évek oktatásának s főleg a magánolvasmányoknak volt a feladata, ez évben csak egy pár jelentősebb mű, pl. Vörösmarty életrajza stb. olvasása volt szükséges ; behatóbban — 4 héten át — foglalkoztunk az Ember tragédiájával. A tárgyalt írókra vonatkozó életrajzi, irodalomtörténeti, esztetikai és kritikai cikkelyek olvasása is szoros követelmény volt. Minden hóban egy írásbeli dolgozat, összesen 7.

Görögpótló magyar. Tanár: Kőszegi László. Tankönyvek: Görög régiségek Schill Salamontól. Platón és Aristoteles, Alexander-Péterfitől. Heti óraszám: 2. — Olvasmányok. Sokrates védekezése; Kriton. A görög régiségek ismételése; görög műtörténet. Írásbeli dolgozatok száma: 2.

Latin nyelv. Tanár: Dr. Kurtz Sándor. Tankönyv: Cserép, Horatius. Gyomlay Szemelvények Tacitusból. Bartal Malmosi Latin mondattan. Cserép Római régiségek. Heti óraszám: 4. Olvasmány: Horatius-ból: 10 óda, 2 epodos, 3 satira s 2 epist. Tacitusból: 35 fejezetre terjedő szemelvény az Annalesből és a Historiaeből. Írásbeli dolgozat havonként 2, összesen 12.

Görög nyelv. Tanár: Dr. Fodor Gyula. Tankönyvek: Csengeri Homeros Odysseiája. Dr. Simon József Szemelvény Platón műveiből. Heti óraszám: 4. Olvasmányok: Homeros Odysseiájából: Kirke, Seirének, Eumaiosnál, Apa és fiu, Bosszú, Kibékülés c. részletek és Platónnak Euthyphron, Koiton dialógusaiból s az Apológiából részletek. Az Ilias és Odysseia tartalma és szerkezete. Sokrates és Platon bölcséletének vázlata. Havonként egy iskolai dolgozat, összesen 8.

Német nyelv. Tanár: Orosz Alajos. Heti óra: 3. Tankönyv: Lessing Minna v. Barnhelm; magy. Heinrich G.; Német tan- és olvasókönyv Heinrich G. tól; Német Stílusgyakorlatok Orosz Alajostól. Végzett tananyag: Minna v. Barnhelm egész terjedelmében szemelvényesen. Don Quijote Münchhausen. Die Geschichte des alten Wolfes. Die Geschichte von den drei Ringen. Reineke Fuchs. A Stílusgyakorlatokból : Just és a vendéglős. Az őrnagy és Marloff özvegye. A jeggyűrű. Werner őrmester. Szerencsés megoldás. A német irodalom első virágzási kora. A népies és az udvari vagy lovagi költés. A német irodalom klasszikái tökéletességének kora: Lessing, Goethe, Schiller. Újabb német költők. Havonként egy írásbeli dolgozat, összesen 7.

Történet. Tanár: Dr. Fechtel János. Tankönyv: Komarik József, A magyarok oknyomozó története. Heti óraszám: 3. Tananyag: ősi pogány korszak : az ősi haza, a fejedelmek, a főbb kútforrások. A kereszténység befogadása és a Szent István-féle királyság: a kereszténység és a királyság behozatala, szervezete, nemzeti visszahatás mindkettő ellen, az új intézmények megszilárdulása, Magyarország két császárság közt. A Sz. István féle rendszer felbomlása, a hűbéri eszmék szerint való szervezkedés: az állam egységének lazulása, átmenet a hűbériségbe, Magyarország keleti nagy hatalom, a török ellen való küzdelmek. Mátyás kora. A köznemesség és főnemesség

küzdelme, az ország hanyatlása. Harc az ország területéért és alkotmányáért: az ország darabokra bomlása, a török hódoltság befolyása, Erdély szerepének fontossága, a bécsi kormány központosításra törekvő politikája, az ország területének visszaszerzése, az alkotmány biztosítása. A nemzet és dinasztia bibékülése, az újkori államintézmények, reformok, az alkotmány meggyengülése, az alkotmányos reformok által való újjászületés

Természettan. Tanár: Haller Jenő. Tankönyv: Bóbita-Gerevich Természettana. Heti óraszám: 4. Tananyag: A vezetett és sugárzó hő. Delejesség. Villamosság A kosmographia elemei.

Mennyiségtan. Tanár: Krompaszky Béla. Tankönyv: Dr König Algebrája és dr. Lutter Mértana. Heti óraszám: 2. Tananyag: az algebrából: A kapcsolástan eleme. Kéttaguak szorzatai és magasabb hatványai. Az algebrai összes tananyag ismételése. A mértanból: A mértan összes tananyagának összefoglaló megismételése. A gömbháromszögtan cosinus-tétele és alkalmazása geographiai helyek távolságának meghatározására. A geometria összefoglaló áttekintése. Iskolai írásbeli dolgozat volt 7 ; ezek tárgya a legközelebb hónap alatt bevégzett tananyagra vonatkozó feladványok. A tananyag begyakorlására a tanulók óráról-órára otthon is kidolgoztak két két feladványt.

Göröp-pótló rajz. Tanár: Ócsvár Rezső. Heti óraszám: 2. A természet köréből vett egyszerűbb tárgyak, úgymint: gombák, koponyák, kagylók, kóró, nád, bogáncs, madarak, lepkék, gyümölcsök és virágok rajzolása és színezése különböző technikával. Az ókeresztény, román, csúcsives, renaissance és barokk építészet műemléke Magyarországon. A magyarországi és magyar nemzeti szobrászat. A XIX. század festészete hazánkban. Összesen 8 óra.

Bölcseleti előtan. Tanár: Ratkovszki Pál. Tankönyv: Hajdu Tibor dr. és Zoltvány Irén dr. Lélektan és gondolkodástan. Heti óraszám: 3. Tananyag: A lélektanból a mozgás tényei, a megismerés tényei és a törekvés tényei. A gondolkodástanból: a fogalom általában, elemi dialektika, módszeres eialektika, kritika.

Testgyakorlat. Mint a VII. osztályban.

Magyar írásbeli dolgozatok.

A magyar nyelvből.

IV. OSZTÁLY. 1. Miklós gyöngédsége anyja iránt. 2. Miklós küzdelme a farkasokkal. 3. Toldi György kudarca. 4. Miklós alakulása a IV. énekig. 5. Az igazságszolgáltatás Toldi végén. 6. Miklós jelleme. 7. A templom és az iskolai. (Összehasonlítás). 8. Volt tanítvány levele tanárához. 9. A kesselőről és a hollóról szóló példázat mai nyelven — értelmének fejtegetésével. 10. A mi városunk (Leírás szemlélet alapján). 11. Az erdei lak (Költői leírás). 12. A fülemile (Átírás prózába). 13. Az alföld és hegyes vidék (Összehasonlítás). 14. Folyamodvány. 15. Nyugtatvány és kötelezvény.

V. OSZTÁLY. 1. Az utazás haszna. 2. Az új földes úr rövid tartalma. 3. Hogyan kell hasznosan olvasnunk? 4. A felirati javaslat gondolatmenete. 5. Az istenség eszméje Pázmánynál és Sokratesnél. 6. Garamvölgyi Ádám jellemrajza „Az új földesúr“ alapján. 7. Tinódi és a történelem. 8. Kossuth mint szónok. 9. Emlékbeszéd elhunyt barátom fölött.

VI. OSZTÁLY. 1. Miért nevezhetjük a költészetet a legtökéletesebb művészetnek? (Értekezés). 2. Az iszákosság testi szellemi és erkölcsi káros következményei. 3. A Zrinyiász csodássága. 4. A főbb magyar hősök jellemzése Zalán futásában. 5. Tihamér jelleme (Iskolai dolgozat magánolvasmány alapján). 6. Julius Caesarban a katasztrófa (Iskolai). 7. Milyen hatással voltak a természettudományok az iparra és kereskedelemre? 8. Fájdalom a boldogságnak egyik alkatrésze (Értekezés). 9. Az eposzi és drámai hős. (Iskolai).

VII. OSZTÁLY. 1. A magyar pogánykori költészet jellemzése. 2. Hogyan változtathatta meg a kereszténység őseink szokásait, erkölceit, gondolkodásmódját? 3. Alakulhatott-e a hún mondakörből naiv eposz? 4. Tinódi és kora. 5. A kuruc költészet hangulata. 6. Mikes jellemrajza levelei alapján. 7. A szeszes italok élvezésének káros

51.

következményei. 8. A hangébresztő testek a zene szolgálatában. 9. Kölcsey mint kritikus.

VIII. OSZTÁLY. 1. Deák Ferenc. 2. Miről és hogyan szól a nemzethez Vörösmarty ?
3. A hőkozta kiterjedésnek és halmazállapot-változásnak szerepéről a természetben és a gyakorlati életben. 4. Szónoki beszéd az alkoholizmus ellen. 5. Szabad tétel valamely irodalmi becsű regény alapján. 6. A pályaválasztás és a pályaalapítás. 7 II. Rákóczi Ferenc politikai jelleme.

A görögptló irodalomból.

V. OSZTÁLY. 1. A vendégbarátság a régi görögöknél. 2. Az Ilias főbb alakjainak rövid jellemzése.

VI. OSZTÁLY. 1. A görög lírai költők hatása a hellén nemzeti érzés fejlesztésére. 2. Antigoné jelleme és tragikuma.

VII. OSZTÁLY. 1. Mikép látjuk Thukydidesnél Athén hanyatlását összefüggésben a demokratia romlásával. 2. Demosthenes stílja.

VIII. OSZTÁLY. 1. Sokrates természetessége. 2. Sokrates fogalomkultusza.

Rendkívüli tárgyak.

Román nyelv. Tanár: Hozás János, a) *Alsó fokosztályban.* Tankönyv: Deutsch Popea Román nyelvtan és Olvasókönyv. Heti óraszám: 2. Tananyag: A román nyelv hangjai. Helyesírás és írásjelek. A szótagok hangsulya. Az artikusulus. A többes szám képzése. *Am* és *sunt* segédigék ragozása. Hímnemű szavak *a* végzettel. Birtokos névmások. Névragozás. Tulajdonnevek ragozása. *Cel cea* artikusulus. Melléknevek fokragozása. Számnevek. Olvasmányul szolgált 1—25 gyakorlat.

b) *Felső fokosztály.* Tankönyv: Virgil Onitiu Limba română, Finta, originea, rudeniile si istoria ei. Heti óraszám: 2. Tananyag: A román nyelv eredete, rokonsága és története. Megfelelő olvasmányok.

Francia nyelv. Tanár: Dr. Fechtel János. Tankönyv: Bartos és Chovorcsák Francia nyelvtan. 1. rész. Heti óraszám: 2. Tananyag: Betűk, olvasás, név és igehajlítás. Elöljárók, számnevek, rendhagyó igék, segédigék, rendes igék ragozása, a megfelelő fordítási gyakorlatokból franciából magyarra és magyarból franciára.

Szabadkézi rajz. Tanár: Ócsvár Rezső. Heti óraszám: 2. II.—VIII. osztály. Díszítmények rajzolása contourokban, később árnyékolással. Domború minták (gipsz) rajzolása szénrel és festése aquarellben. Egyszerűbb használati tárgyak rajzolása faminták után. A természeti szertárból vett kagylók, állati koponyák, kitömött madarak stb. festése színesen, aquarellben és olajban. Egyszerűbb csendéletek festése szabadabb kezelésben Alakok és emberfejek rajzolása lapminták és gipszöntvények után.

Műének. Tanító: Mondik Endre. Az ifjúság vegyes énekkara, amely ez évben 96 tagból állott, heti 2 órában tanulta az egyházi és világi műéneket. Két rendes heti órában az I A) és B) osztály növendékei elméleti oktatásban részesültek. Nevezetesen: az öt vonalrendszer, hangjegyek, szünjelek, a G és F kulcsok, a kereszt és b. Egyszerű kereszt és b, kettős kereszt és b, hangsorok, hangközök, ütenynemek. A szép éneklés szabályai.

T a n u l t á k	I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
a román nyelvet	—	—	3	2	—	5	—	1	1	2	1	4	19
a szabadkézi rajzot	—	1	3	—	3	—	3	5	2	6	4	—	27
műéneket	11	12	8	9	7	8	6	5	7	12	6	5	96
a francia nyelvet	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	6	4	15

Jegyzetek az érdemsorozathoz

A magaviselet jellemzésének négy fokozata ez:

jó, itteni jegye 1
szabályszerű, „ „ 2
kevésbé szabályszerű, „ „ 3
rossz „ „ „

A tanulmányi előmenetel 4 fokozata ez:

jeles itteni jegye 1
jó, „ „ 2
elégséges, „ „ 3
elégtelen „ „ 4

A tanári test. ált. ítélete:

a) felsőbb osztályba léphet,

itteni jegye fell.

b) javító vizsgálatra bocsáttatik,

itteni jegye jav.

c) osztályismétlésre utasíttatik,

itteni jegye n. lép.

r. k. = római katolikus.
g. k. = görög „
g. kel. = görög keleti.
ág. h. ev. = ágostai evang.
ev. ref. = evang. református.
izr. = izraelita.
ösz. = ösztöndíjas.
ism. = ismétlő.
p. n. = pap-növendék.
fm. = felmentve.

V.

A tanulók érdemsorozata.

Első A. osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépírás	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete.
	Balogh Bálint g. k.	2	3	4	3	2	3	2	3	1	2	jav.
	Balogh Zoltán g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1	fell.
	Berinde Elek g. k.	k	i	1	é	p	e	t	t			
5.	Bysz Róbert r. k.	2	3	4	3	3	3	3	3	2	1	jav.
	Bojtor György g. k.	1	2	2	2	1	2	2	3	2	1	fell.
	Dán György g. k.	3	3	4	3	2	3	3	3	2	1	jav.
	Édelman Izsák izr.	k	i	1	é	p	e	t	t			
	Édelman Miksa izr.	3	3	4	3	3	3	3	2	3	1	jav.
10.	Farkas Jenő r. k.	3	3	3	3	1	3	2	2	3	2	fell.
	Fejes János r. k.	2	2	3	3	1	3	2	3	3	1	fell.
	Frivaldszky Andor r. k.	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	fell.
	Forrány Béla r. k.	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	fell.
	Goldstein Samu izr.	2	3	3	3	3	3	3	4	1	1	fell.
15.	Günther József r. k.	2	3	4	4	3	3	3	3	2	1	n. lép.
	Halász Béla r. k.	2	3	3	2	2	2	2	2	1	1	fell.
	Heves Elemér izr.	k	i	1	é	p	e	t	t			
	Holczman Győző r. k.	2	2	3	3	3	2	2	2	1	1	fell.
	Jäger Béla r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fell.
	Jászay Tibor r. k. ism.	k	i	1	é	p	e	t	t			
20.	Junksz János r. k.	3	3	3	2	2	2	2	3	2	2	fell.
	Kepes Lajos izr.	3	3	3	3	3	3	3	4	1	2	fell.
	Kovács Dániel r. k.	2	3	4	3	3	2	3	4	2	1	jav.
	Kozányi Zsigmond r. k.	3	4	4	4	4	4	4	4	1	2	n. lép.
25.	Láposy Miklós r. k.	3	3	3	3	3	3	3	4	3	1	fell.
		2	3	3	3	2	3	3	3	1	1	fell.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélte
Márványi József izr.	3	4	4	4	4	4	4	4	1	2	n. lép.
Mertz László r. k.	k	1	1	é	p	e	t	t			
Mikolay István ev. ref. ism.	3	3	3	3	3	3	3	4	1	2	fell.
Nagy Miklós g. k.	k	1	1	é	p	e	t	t			
30. Nagy Sándor g. k.	2	3	3	3	2	3	4	3	1	1	jav.
Novák Dezső r. k. ism.	2	2	3	3	3	3	2	4	fm.	1	fell.
Orbók Kálmán r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	fell.
Papp Endre g. k.	3	3	3	3	2	3	3	2	3	1	fell.
Papoczy Géza r. k.	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	fell.
35. Pereszlényi Géza r. k.	2	3	4	3	3	3	3	4	3	1	jav.
Potássy János r. k.	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1	fell.
Princz Lajos r. k.	3	3	3	2	2	2	1	2	2	1	fell.
Reisenbüchler Jenő r. k.	1	2	3	2	2	2	2	3	2	1	fell.
Rosenfeld Vilmos izr.	2	3	3	2	2	2	2	3	2	1	fell.
40. Róth Károly r. k.	2	2	3	3	3	3	3	4	1	1	fell.
Sepler András r. k.	1	3	3	3	3	3	3	2	1	1	fell.
Seregély István r. k.	k	1	1	é	p	e	t	t			
Spetka Béla r. k.	1	3	3	1	2	2	2	1	2	1	fell.
Spiry Endre g. k.	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	fell.
45. Stefanovszky Sándor r. k.	2	3	4	2	3	3	3	3	1	1	jav.
Szabó Gyula r. k.	k	1	1	é	p	e	t	t			
Szálka József r. k.	2	2	2	3	1	2	2	3	1	1	fell.
Savu Jenő g. k. ism.	2	2	3	1	2	2	2	1	1	1	fell.
Szilvássy Ferencz r. k.	2	3	4	3	3	4	3	3	3	1	n. lép.
50. Sztojka István r. k.	3	3	4	3	3	3	4	3	3	1	n. lép.
Takácsy Sándor r. k.	2	3	3	3	3	3	2	3	2	1	fell.
Tóth Kálmán r. k.	2	2	2	2	1	1	1	3	1	1	fell.
Varju Vilmos r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	fell.
Werner Sándor ev. ref.	2	2	3	3	2	3	3	2	3	1	fell.
55. Wolf Áron izr.	2	3	4	4	3	3	2	1	2	1	n. lép.
Magántanuló:											
Szabó Gyula r. k.	vi	zs	gá	la	tot	ne	m	te	tt		
Szücs Mária r. k.	2	1	3	1	2	1	2	—	—	—	fell.

Első B. osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete.
Ackermann Naftali izr.	1	2	2	1	1	1	1	1	3	1	fell.
Barnák Béla r. k.		k	i	1	e	p	e	t	t		
Bernát Árpád izr.		k	i	1	e	p	e	t	t		
Bodó Ferenc r. k.		k	i	1	e	p	e	t	t		
5. Bornstein Henrik izr.	2	3	3	2	3	3	3	3	3	1	fell.
Brem Ferenc r. k.	3	4	4	3	3	3	3	3	3	1	n. lép.
Bura Ferenc g. k.	2	3	3	2	2	2	3	2	1	1	fell.
Csillik Dezső r. k.		k	i	1	e	p	e	t	t		
Dobos Andor ev. ref.	2	3	3	2	2	2	2	3	2	1	fell.
10. Dobos Kálmán r. k.	2	2	3	2	2	2	2	2	1	1	fell.
Dobránszky Vince r. k.	2	3	4	3	3	3	3	3	1	1	jav.
Dunka Viktor g. k.		k	i	1	e	p	e	t	t		
Erdős József r. k.	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	fell.
Faulvetter János r. k.	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	fell.
15. Fecser Gyula r. k.	2	3	3	2	3	2	2	2	1	1	fell.
Fekete József r. k.	2	3	3	2	2	2	2	1	1	1	fell.
Fodor József ev. ref.	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1	fell.
Furciu Leo g. k. ism.	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	fell.
Godián István g. k.		k	i	1	e	p	e	t	t		
20. Gruber Alad. László r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fell.
Grünbaum József izr. ism.	2	3	3	2	1	2	2	2	1	2	fell.
Hauler István r. k.	2	4	4	3	3	3	3	3	1	1	n. lép.
Illés István r. k.	2	3	3	2	2	3	3	3	2	2	fell.
Jakab György g. k.	2	3	3	2	3	3	3	3	1	1	fell.
25. Jónás Jenő izr.	1	3	3	2	3	2	3	3	1	1	fell.
Kompasz Árpád r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1	fell.
Körtvélyesi Kálmán r. k.		k	i	1	e	p	e	t	t		
Landesberg Henrik izr.	1	3	3	2	3	3	3	1	1	1	fell.
Lázár Lajos izr.	3	4	4	2	3	3	3	3	2	2	n. lép.
30. Luczás Elemér g. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	fell.
Ludescher Alajos r. k.	1	2	2	1	2	2	2	3	1	1	fell.
Martin Ferenc r. k.	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	fell.
Mayer Áron izr.	1	2	2	1	3	3	3	3	2	2	fell.
Medák Alajos r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	fell.
35. Mellau István r. k.		k	i	1	e	p	e	t	t		
Netter István izr.	1	2	2	1	2	1	2	3	1	1	fell.
Novák György r. k.	2	2	3	3	3	3	2	2	1	1	fell.

Második A. osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete
Antal Károly r. k. ism.	k	i	1	é	p	e	t	t			
Baumli István r. k.	2	3	4	3	3	3	3	3	2	1	jav.
Bazsó Andor r. k.	2	2	3	4	4	3	3	2	1	2	n-lép.
Benyiczky Sándor g. k.	k	i	1	é	p	e	t	t			
5 Benyovszky István r. k.	1	2	3	3	3	3	3	2	fm.	1	fell.
Béres József g. k.	2	3	3	4	3	3	3	2	2	2	jav.
Binder Sámuel r. k.	2	3	3	2	2	3	3	3	1	2	fell.
Bornstein Móric izr.	1	3	2	2	1	2	2	2	1	1	fell.
Czitrovsky Ernő r. k.	2	3	3	2	3	3	3	1	1	2	fell.
10 Donka Károly g. k.	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1	fell.
Dworák Alfréd r. k.	1	3	3	2	1	3	3	3	1	1	fell.
Ehlauf Pál r. k.	3	3	3	4	3	4	3	2	1	2	n-lép.
Erdélyi Traján g. k. ism.	2	3	3	2	2	2	1	2	1	1	fell.
Falusy József r. k.	2	2	3	4	3	3	3	3	1	2	jav.
15 Fáber József r. k. ism.	3	3	4	3	2	3	2	2	1	1	jav.
Fiszter Károly r. k.	1	2	3	3	2	2	1	2	fm.	1	fell.
Fuchs Ferenc izr.	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	fell.
Gerhárd József r. k.	1	3	3	2	3	3	3	2	1	1	fell.
Grabovszky Emil r. k.	k	i	1	é	p	e	t	t			
20 Horváth János r. k.	2	2	3	2	1	3	3	2	3	1	fell.
Keszler Miksa izr.	3	3	3	4	3	3	4	2	2	2	n-lép.
Kiss János r. k.	2	2	2	3	1	3	3	3	1	1	fell.
Koczka Gyula r. k.	2	2	3	2	3	3	2	2	1	1	fell.
Krause Károly r. k.	2	2	2	3	3	2	2	3	1	1	fell.
25 Merk Pál r. k.	1	1	2	3	2	2	2	2	fm.	1	fell.
Nyikorán László g. k.	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	fell.
Oravec Gyula r. k. öszt.	2	2	3	3	2	3	3	2	3	1	fell.
Pap Béla r. k.	2	2	3	2	2	2	3	2	1	1	fell.
Papp László g. k.	2	3	3	3	1	2	3	2	2	1	fell.
30 Pereszlenyi Zsigmond r. k.	2	3	3	4	2	3	3	2	3	1	jav.
Rada István r. k.	2	3	3	3	3	3	2	2	1	1	fell.
Schönpflug Béla r. k.	1	2	3	3	1	3	2	1	2	1	fell.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépíráás	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete.
35	Swartz Lajos izr.	1	1	2	3	3	3	3	2	2	1	fell.
	Szkapinyak Jenő r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	fell.
	Takács Miklós g. k.	1	3	3	3	3	3	2	1	3	1	fell.
	Takácsy Gyula r. k.	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	fell.
	Tamás Antal g. k.		k	i	1	é	p	e	t	t		
	Weisz Antal izr.	2	2	3	4	3	3	2	1	2	1	jav.
	Weisz Lajos izr.	1	2	2	2	2	2	2	2	3	1	fell.

Harmadik A) osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természett. földr.	Számítás	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete
E. Bakács János g. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	fell.
Bakkay Rezső r. k.	1	2	3	2	2	2	2	3	1	1	2	fell.
Barth Rezső r. k.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	fell.
Bartha Antal r. k.	k	i	1	e	p	e	t	t				
5. Bazsó Tivadar r. k.	2	2	2	2	2	2	3	3	1	2	2	fell.
Boer Endre r. k.	2	3	3	1	3	3	3	3	1	2	2	fell.
Börönte István r. k.	3	3	4	4	4	4	4	4	1	2	2	n.lép.
Buday István r. k.	2	3	3	3	3	3	4	3	2	2	2	jav.
Czumbel Lajos r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fell.
10. Csasz István r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	fell.
Egeli János r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	fell.
Erdélyi Rezső r. k.	2	3	3	3	2	2	3	3	1	2	2	fell.
Erni Ferenc r. k.	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	fell.
Fecser Vendel r. k.	1	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1	fell.
15. Fekésházy István ev. ref.	2	3	3	3	3	3	3	4	1	1	1	jav.
Feldmann Ernő izr. ism.	1	3	3	2	2	2	3	2	1	2	2	fell.
Grieger György r. k.	1	3	4	3	3	3	4	3	1	2	2	n.lép.
Harant Dezső r. k.	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1	fell.
Heringer Mihály r. k.	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	fell.
20. Horváth Ákos r. k.	k	i	1	e	p	e	t	t				
Horváth József r. k.	2	4	4	4	4	3	4	4	1	2	2	n.lép.
Kaminszky János g. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	fell.
Kelényi József r. k.	2	2	2	2	3	3	2	3	2	2	2	fell.
Király Jenő r. k.	1	2	2	2	2	3	2	3	1	2	2	fell.
25. Kiss István r. k.	1	2	2	3	2	2	1	2	1	2	2	fell.
Knoll Andor r. k.	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	fell.
Kovácsnay László r. k.	2	3	4	4	4	3	3	3	2	2	2	n.lép.
Láday József r. k.	2	3	3	3	3	3	4	4	3	2	2	n.lép.
Láng Ferenc r. k.	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	fell.
30. Mandics István r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1	1	fell.
Cs. Mayer Ernő izr.	3	3	3	3	3	4	3	4	2	2	2	n.lép.
Melega József r. k.	1	2	3	3	2	2	3	3	2	2	2	fell.
Mizsey Zoltán r. k.	2	3	3	4	3	3	3	4	2	2	2	n.lép.
Polyák László r. k. ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	fell.
35. Reiter Győző izr.	3	3	3	3	3	2	3	3	1	2	2	fell.
Schöber Emil r. k. öszt.	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	fell.
Suta Demeter g. k.	2	3	3	4	4	3	3	2	fm.	1	1	n.lép.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természet. földr.	Számítan	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítéléte
Szalay Pál g. k.	k	i	1	é	p	e	t	t			
Szaplonczay Pál r. k.	1	2	2	3	3	2	1	1	2	1	fell.
40. Szilvássy Dezső r. k.	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1	fell.
Magántanuló : Teleki Tibor gróf r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	fell.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas e ? ismétlő-e ?											
	Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természett. földr.	Számítan	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítéllete
Szikorák Gyula g. k.	3	3	3	3	3	3	3	4	2	2	jav.
Vojnár János r. k.	2	3	3	3	2	3	2	2	3	1	fell.
35. Weisz Elek izr.	1	2	2	2	2	3	3	2	2	1	fell.
Weisz József izr.	2	2	3	3	2	1	2	2	1	2	fell.
Weisz Károly izr.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	fell.
Zadránszki Ferenc r. k.	2	2	2	2	2	3	3	3	1	1	fell.
Zommer József r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1	fell.
Magántanuló :											
40. Major András r. k.	vi	zs	gá	la	tot	ne	m	te	tt.		.

Negyedik A) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas e? ismétlő e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete
Bajor Lajos r. k.	1	2	3	2	1	3	3	3	3	fm	2	fell.
Bakó Pál r. k.	1	2	2	3	1	2	2	2	2	1	1	fell.
Banner Zoltán r. k.	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1	fell.
Bodnár Alajos r. k. öszt.	2	2	3	3	3	4	4	3	3	1	1	fell.
5. Bornemissza Miklós r. k.	2	2	2	3	1	2	3	3	3	1	2	n.lép.
Bud Aurél g. k. ísm.	3	2	2	2	2	3	3	3	2	1	1	fell.
Bugyi Endre r. k. öszt.	2	2	2	3	2	3	3	3	3	fm	1	fell.
Csóke Endre r. k.	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	fell.
Czier József r. k.	3	4	4	4	4	4	4	4	4	1	1	fell.
10. Czumbil István r. k.	1	2	2	2	2	3	2	3	1	1	1	n.lép.
Deák János r. k.	1	2	2	3	1	1	2	3	fm	1	1	fell.
Dombrády Endre r. k.	2	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	fell.
Gnándt Ferencz r. k.	2	2	3	4	1	3	3	2	1	1	2	n.lép.
Göbl József r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	jav.
15. Grieger Nándor r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	fell.
Halubán János g. k.	vi	zs	gá	la	tot	ne	m	tett				
Heinrich Béla r. k.	2	3	3	4	3	3	3	4	fm	3	3	n.lép.
Heinrich Viktor r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	fm	2	2	fell.
Horváth Aladár ev. ref.	2	3	3	4	3	3	3	4	2	1	1	n.lép.
20. Joanovich Emil g. kel.	1	2	3	3	1	3	3	3	3	3	2	fell.
Kiss Vilmos r. k.	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	fell.
Klinkó József r. k.	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1	1	fell.
Koczka István r. k.	2	2	3	3	3	3	2	1	3	1	1	fell.
Kölcsei Kálmán r. k.	1	2	3	3	2	1	1	1	1	1	1	fell.
25. Májer Antal r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1	fell.
Müller Ferenc r. k.	1	2	2	2	1	1	2	1	2	1	1	fell.
Nagy Elek r. k. ísm.	3	2	3	3	3	2	3	3	fm	1	1	fell.
Papólczy Andor r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	fell.
Pauliár Géza r. k.	1	2	1	2	1	1	2	2	3	1	1	fell.
30. Polyánszky Géza g. k.	3	3	3	4	4	3	3	3	3	2	2	n.lép.
Reszegey Rezső r. k.	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	fell.
Rezutsek István r. k. ísm.	1	2	2	3	2	2	3	1	1	1	1	fell.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélet
35.	Rokk István r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	fell.
	Roska Károly r. k.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	fell.
	Salamon Lajos izr.	1	2	2	2	3	2	2	3	1	1	fell.
	Steuer Izrael izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fell.
	Suta János g. k.	3	3	3	4	2	3	3	3	1	1	jav.
	Ungár Sándor izr.	1	2	2	3	3	3	3	3	fm	2	fell.
	Urbántsek László r. k.	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	fell.
40.	Vári Iván r. k.	1	2	2	3	1	1	1	2	2	1	fell.
	Vellibil Lajos r. k.	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	fell.
	Zombory Zoltán r. k.	2	3	3	2	3	3	2	2	3	1	fell.
Magántanuló :												
Huszár Miklós r. k.		vi	zs	gá	la	tot		ne	m		tett	

Negyedik B) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítéllete
	Barth Benedek r. k.	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	fell.
	Baumgartner András r. k.	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1	fell.
	Binder Károly r. k. ism.	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	fell.
	Brunner József r. k.	2	3	4	3	3	3	3	3	1	2	jav.
5	Dobos István r. k.	1	2	2	2	2	3	3	2	2	1	fell.
	Dunka János g. k.	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1	fell.
	Dvorák Viktor r. k.	1	2	2	2	2	2	3	2	2	1	fell.
	Faulhaber Béla r. k.	1	2	3	3	3	3	3	2	1	1	fell.
	Fila János r. k.	1	2	3	3	2	3	3	1	1	2	fell.
10.	Gajdos József r. k.	1	1	1	2	2	3	2	1	1	1	fell.
	Gönczy István g. k. öszt.	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	fell.
	Gruber János r. k.	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1	fell.
	Hájtájer Gyula r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	fell.
	Hiripi Elemér r. k.	2	3	4	3	3	4	4	4	fm	2	n. lép.
15.	Illés Lajos r. k.		k	i	1	é	p	e	t	t		
	Jakab Sándor r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	fell.
	Kacz Herman izr.	2	2	2	2	2	3	3	2	1	1	fell.
	Kati József r. k.	1	2	3	2	3	3	3	3	1	2	fell.
	Kerner István r. k.	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1	fell.
20.	Kosotán László ág. h. ev.	2	2	3	2	3	2	3	3	2	2	fell.
	Kovács Jenő r. k.	1	2	3	3	3	3	3	3	fm	2	fell.
	Leitner János r. k.	2	3	4	3	3	3	3	3	fm	1	fell.
	Lupán Aurél g. k.	3	3	4	4	3	4	4	3	2	2	n. lép.
	Cs. Májer Mihály izr.	1	2	2	2	1	3	3	2	3	1	fell.
25.	Marosán Lajos g. k.		k	i	1	é	p	e	t	t		
	Matécsa György g. k.	1	2	3	3	3	3	3	1	1	1	fell.
	Mák Antal r. k.	1	2	2	3	1	3	3	2	1	1	fell.
	Mellau Ferenc r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	fell.
	Merlák Ferenc r. k.	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	fell.
30.	Mónus József ev. ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fell.
	Munkhárt Gyula r. k.	1	2	2	3	2	2	3	2	2	1	fell.
	Nonn Gyula r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2	fell.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas e ? ismétlő-e ?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete
Pap Gyula r. k.	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2	2	fell.
Paszternák Bertalan r. k.	1	2	2	2	1	1	2	3	2	2	1	fell.
35. Péterfi Béla izr.	2	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2	jav.
Résch Lőrinc r. k.	2	3	4	3	3	4	4	4	3	2	2	n. lép.
Szatmáry Sándor r. k. ism.	2	3	3	3	3	2	3	2	1	2	2	fell.
Szegedy György ev. ref. ism.	vi	zs	gá	la	tot		ne	m		tett		
Szombati István r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	1	fell.
40. Takács Pál r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	fell.
Turmann Zoltán r. k.	2	2	3	2	3	3	3	4	2	2	2	jav.
Weisz József r. k.	1	2	2	2	3	3	3	2	2	2	1	fell.
Magántanuló:												
Mán Zoltán g. k.	2	2	2	3	3	3	2	3	—	—		fell.

Ötödik osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Görög-pótló iradalom	Görög-pótló rajz	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete
Balogh Sándor g. k.	2	2	3	1	2	3	1	3	—	—	1	2	fell.
Beöthy Ödön r. k. ism.	2	3	4	3	3	3	2	3	—	3	3	2	jav.
Bérczi Sándor izr.	1	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2	2	fell.
Czauner János r. k.	1	2	2	2	2	1	2	1	—	1	3	1	fell.
5. Czier Antal r. k.	1	2	2	2	1	2	2	3	—	—	1	1	fell.
Csucsay János r. k.	k	i	1	e	p	e	t	t	—	—	—	—	—
Dávidovits Lajos izr.	1	3	3	3	3	4	4	4	—	—	2	2	n.lép.
Deák Kálmán ev. ref.	1	2	4	—	4	4	3	4	3	3	1	2	n.lép.
Hirschberg Jenő r. k.	1	2	2	2	2	2	2	3	—	—	fm.	1	fell.
10. Horváth György r. k.	2	3	4	—	3	3	2	3	3	3	3	1	jav.
Imlauer Dezső r. k.	1	2	2	3	2	2	2	3	—	—	1	1	fell.
Jászai Viktor r. k.	1	2	3	—	3	2	2	3	1	2	fm.	1	fell.
Koványi Jenő izr.	1	2	3	3	2	3	2	3	—	—	2	2	fell.
Krausz Zsigmond izr.	1	3	2	—	2	3	2	3	2	2	2	1	fell.
15. Lauritz Géza r. k. öszt.	2	2	2	3	2	2	1	3	—	—	3	1	fell.
Láday Dezső r. k. öszt.	2	2	3	—	4	3	2	3	2	2	2	1	jav.
Láng György r. k.	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	1	fell.
Lyachovics Sándor g. k. ism.	3	3	4	—	3	3	2	4	2	2	1	1	n.lép.
Mandics László r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	fell.
20. Marincsik Bálint r. k.	1	1	2	3	2	1	1	3	—	—	fm.	1	fell.
Mátyás Lajos g. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	2	2	fell.
Ország Zsigmond r. k.	2	2	3	—	3	3	3	4	2	3	1	2	jav.
Papoczy Albin r. k.	2	2	3	3	2	2	3	3	—	—	2	1	fell.
Pék László r. k.	2	3	3	3	3	2	2	3	—	—	1	1	fell.
25. Radó Gyula izr.	1	2	2	2	2	2	1	2	—	—	2	1	fell.
Radó Marcell izr.	1	3	3	—	2	3	3	3	2	2	3	2	fell.
Rákosi Ferenc r. k.	2	2	2	2	2	1	2	3	—	—	1	2	fell.
Rezutsek Lajos r. k.	1	2	3	2	3	3	3	3	—	—	1	2	fell.
Rothmann Menyhért izr.	1	1	2	2	1	2	2	3	—	—	3	1	fell.
30. Schrott Béla r. k.	1	2	2	1	2	2	3	3	—	—	2	1	fell.
Schultz Károly r. k.	1	2	3	2	2	2	3	2	—	—	1	1	fell.
Stetiú Gergely g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	fell.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Görögpróba	Görögpróba	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete.
Suta János g. k.	2	3	3	2	2	2	3	3	—	—	1	1	fell.
Szabó Jenő r. k.	1	1	1	1	2	2	3	2	—	—	1	1	fell.
35. Szilágyi Gábor g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	fell.
Toperczer Dezső r. k.	2	2	3	—	3	2	3	4	1	3	1	2	jav.
Tóth József r. k.	2	2	3	—	3	2	2	3	3	2	2	1	fell.
Varga Endre r. k.	1	2	2	—	3	2	2	3	2	1	1	2	fell.
Vári Emil r. k.	vi	zs	gá	la	tot	ne	m	te	tt.				
Magántanuló:													
40. Gyene Zsigmond ev. ref.	1	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	—	fell.

Hatodik osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas e ? ismétlő e ?			Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Görögpótló ismeret	Görögpótló rajz	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélet
Ackermann Lázár izr.	k	i	1	é	p	e	t	t							
Andráskó Mihály g. k.	2	2	2	2	2	2	1	3					2	1	fell.
Balla Gyula ev. ref. öszt.	3	3	4	3	3	3	1	4					2	2	n lép.
Benyovszky János r. k.	2	3	3	—	4	1	2	3	3	3			2	2	jav.
5. Bérci Béla r. k.	1	2	2	2	2	3	2	3					1	2	fell.
Bodnár Jenő r. k.	2	3	3	—	3	4	3	3	3	3			2	2	jav.
Boer Lajos r. k.	3	3	3	3	2	3	3	3					3	2	fell.
Brabecz Alfréd r. k.	1	1	3	2	1	1	1	1					2	1	fell.
Czumbil Ignác r. k.	1	2	1	1	1	1	1	2					1	2	fell.
10. Ember Péter r. k.	1	2	2	3	2	1	1	2					1	1	fell.
Farkas József ev. ref. ism.	1	3	3	3	2	1	2	3					1	1	fell.
Fekete Gábor g. k.	3	3	3	4	3	4	3	4					fm.	1	n. lép.
Feuerstein Ignác izr.	k	i	1	é	p	e	t	t							
Fodor Ferenc r. k.	1	1	2	—	1	2	1	2	1	1			2	1	fell.
15. Gönczy Miklós g. k.	2	3	3	2	2	1	1	3					2	1	fell.
Günther Ferenc r. k.	2	2	2	2	2	1	1	1		2		fm.	2		fell.
Handlovics Gusztáv r. k.	2	3	3	3	2	1	1	3				3	1		fell.
Hibola Bernát r. k.	2	4	3	3	4	3	3	3					2	2	n. lép.
Horváth Béla ev. ref.	3	4	3	3	3	3	3	4					2	2	n. lép.
20. Höllich Kálmán r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1					1	1	fell.
Kincsesy Antal r. k.	1	2	3	3	3	3	1	3					1	1	fell.
Kincsesy Bertalan r. k.	k	i	1	é	p	e	t	t							
Kishalmy Lajos r. k.	1	1	2	1	1	1	1	1					1	1	fell.
Klein Ignác izr.	k	i	1	é	p	e	t	t							
25. Koller Lajos r. k.	2	3	3	—	3	3	2	3	3	1			2	1	fell.
Koller Pál r. k.	3	3	3	—	3	3	2	3	3	2			1	1	fell.
Kozma György r. k.	2	3	3	3	3	3	2	3					1	1	fell.
Krausz Jenő izr.	1	3	3	—	3	2	1	3	2	2		fm.	2		fell.
Láng Ernő r. k. öszt.	1	1	2	1	1	2	1	2					1	1	fell.
30. Léber Lőrinc r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1					1	1	fell.
Liebermann Mór izr.	k	i	1	é	p	e	t	t							
Molnár Imre r. k.	2	3	3	—	2	2	1	3	1	2		fm.	1		fell.
Nagy János r. k.	1	2	1	1	2	1	1	2					1	1	fell.
Németi Sándor izr.	k	1	1	é	p	e	t	t							
35. Nonn János r. k.	1	2	2	2	2	1	1	2					1	1	fell.
Papoczy László r. k.	2	3	3	—	3	3	3	4	3	3		fm.	2		jav.
Pfiszter József r. k.	1	1	2	1	1	1	1	2					1	1	fell.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Görögpótló iródalet	Görögpótló rajz	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete
Pillich Nándor r. k.		1	1	2	2	2	1	1	2	—	—	3	1	fell.
Polyák Miklós r. k.		2	3	3	3	3	4	3	4	—	—	2	1	fell.
40. Prohászka Lajos r. k.		2	3	3	—	3	1	3	3	3	3	1	1	fell.
Réti Jenő r. k. öszt.		1	2	2	2	2	1	1	2	—	—	1	1	fell.
Rimili Antal r. k.		2	3	3	3	3	3	3	4	—	—	3	2	jav.
Salamon Lajos izr.		1	4	4	4	3	4	3	4	—	—	3	2	n. lép.
Scheffler János r. k.		1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	fell.
45. Steinberger Vilmos izr.		2	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	2	fell.
Stokker Márton r. k.		3	3	3	3	3	2	2	3	—	—	3	1	fell.
Sváiczner László r. k.		2	2	3	3	2	3	3	3	—	—	3	1	fell.
Szabó János g. k.		1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	fm.	1	fell.
Szerbák Emil g. k.		k	i	1	é	p	e	t	t	—	—	—	—	—
50. Szűcs Sándor r. k.		1	2	3	3	3	1	1	3	—	—	1	1	fell.
Tatz László r. k. öszt.		1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	fm.	1	fell.
Tempfli Alajos r. k.		1	1	2	2	1	1	1	2	—	—	1	1	fell.
Tomory Ernő r. k.		1	2	2	2	2	2	1	2	—	—	2	1	fell.
Ujlaky János r. k.		1	3	3	3	3	3	1	3	—	—	1	1	fell.

Hetedik osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Görögpótló irodalom	Görögpótló rajz	Egészségtan	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete.
Almási Péter r. k.	1	3	3	—	2	2	3	3	2	2	1	1	1	fell.
Bakkay Béla r. k.	1	1	2	2	2	2	2	2	—	—	1	2	1	fell.
Bakó Imre ev. ref.	2	2	3	—	3	1	3	3	3	3	2	3	2	fell.
Berger Bernát izr. ism.	2	2	2	2	2	2	3	3	—	—	2	2	1	fell.
5. Bíró Béla r. k.	1	2	2	2	2	2	1	2	—	—	2	2	1	fell.
Borgida Lajos izr.	1	1	3	2	3	2	2	1	—	—	2	fm.	2	fell.
Borody Dezső g. k.	1	1	2	2	2	1	3	3	—	—	1	2	1	fell.
Déry Károly r. k.	2	2	2	—	2	3	3	3	2	2	1	1	1	fell.
Farkas András r. k.	1	2	2	2	3	2	2	3	—	—	2	3	1	fell.
10. Frankó János r. k.	2	3	2	2	2	2	2	3	—	—	2	1	1	fell.
Grosz Májer izr.	1	3	2	3	3	2	3	3	—	—	1	1	1	fell.
Gyene Zoltán ev. ref.	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	2	2	fell.
Heidenhofer István r. k.	1	2	2	—	2	2	1	2	2	1	2	1	1	fell.
Jeremiás József izr.	3	3	4	—	4	3	4	4	3	3	2	1	2	n. lép
15. Kardos László r. k.	k	i	1	é	p	e	t	t						
Kerner Pál r. k.	1	2	2	—	2	2	2	2	3	1	2	fm.	1	fell.
Kirilla Adolf g. k. ism.	2	2	3	—	3	2	3	3	3	3	2	1	1	fell.
Klein Dezső izr.	3	4	4	4	4	3	4	4	—	—	2	fm.	2	n. lép
Knoll Károly r. k.	1	1	2	2	2	2	1	2	—	—	1	fm.	2	fell.
20. Komka László r. k.	3	3	3	3	2	2	3	4	—	—	2	1	2	jav.
Kormos Gyula r. k. öszt.	1	2	1	2	2	2	1	2	—	—	1	1	1	fell.
Kovács Mihály r. k.	1	2	2	1	2	2	1	1	—	2	1	3	1	fell.
Lindenfeld József izr.	2	2	2	2	2	2	2	3	—	—	1	3	2	fell.
Markó Győző izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	2	1	fell.
25. Markscheid Dezső r. k.	1	2	3	—	3	2	3	3	3	3	2	2	1	fell.
Márkus Lajos izr.	2	3	2	3	3	2	3	3	—	—	2	fm.	2	fell.
Melega Miklós r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	fm.	2	fell.
Nagy Márton r. k.	2	2	2	—	3	2	3	3	1	1	2	1	2	fell.
Nátolya Dezső g. k.	1	2	1	1	2	1	1	2	—	—	1	1	1	fell.
30. Pirkler Zoltán r. k.	2	3	2	1	3	1	3	3	—	—	2	3	3	fell.
Reiter Sándor izr.	2	3	3	—	3	2	3	3	3	2	2	2	2	fell.
Rosenfeld Dezső izr.	1	3	3	—	3	2	3	4	3	3	2	2	1	jav.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő e?	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Görögpótló iróda	Görögpótló rajz	Egészség	Testgyakorlat	Magaviselet	A tanári test. ált. ítélete
Schönpflug Ernő r. k.	1	1	2	1	2	1	1	2	—	—	1	2	1	fell.
Szentiványi József r. k.	3	3	3	—	4	2	3	3	3	3	2	1	2	jav.
35. Szilvássy Miklós r. k.	2	3	3	—	3	2	3	3	3	1	1	2	1	fell.
Tarnay Gyula r. k.	3	3	3	3	3	2	3	3	—	—	2	3	2	fell.
Vinkler János r. k.	1	1	1	2	2	1	1	2	—	—	1	1	1	fell.
Vlazáts Vince r. k.	2	2	3	—	3	1	2	2	3	1	2	2	1	fell.
Magántanuló: Ilniczky István g. k.	v	i	z	s	g.	n	e	m	t	e	t	t		

Nyolcadik osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcséletan	Görög, pótló		Testgyakorlat	Magaviselet
										irodalom	rajz		
Antal József g. k.	1	2	3	—	3	2	3	3	2	2	1	1	1
Ádám István r. k.	1	2	3	1	2	2	3	2	1	—	—	1	1
Ágoston Béla r. k.	1	2	3	—	3	2	3	3	2	3	1	2	1
Bakkay Gyula r. k.	1	3	3	2	3	2	3	3	2	—	—	2	1
5. Berghofer László r. k.	1	1	2	1	2	1	1	2	1	—	—	3	1
Blum Mihály r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	2	—	—	1	1
Bretán László g. k.	1	3	3	3	3	2	1	1	3	—	—	2	1
Bukovinszky János r. k.	1	2	3	—	3	2	3	3	1	3	1	2	1
Cservény István r. k.	1	1	2	1	2	2	1	1	1	—	—	3	1
10. Fábián Lajos r. k.	1	2	1	1	1	2	1	1	1	—	1	1	1
Fischer Mór, Lajos izr.	1	2	2	1	2	2	2	1	2	—	—	2	1
Fuchs Ármin izr.	1	2	1	1	1	1	2	2	1	—	—	2	1
Garadnay Imre r. k. pn.	1	3	3	—	3	2	3	3	2	3	3 fm.	1	1
Gönczy Béla g. k.	1	2	2	2	3	2	1	1	1	—	1	2	1
15. Hajdu József r. k. pn.	k	i	1	é	p	e	t						
Hirschberg Ernő r. k.	1	2	2	2	2	2	3	3	2	—	—	fm.	1
Kaufmann Jenő izr.	1	2	3	—	3	2	3	3	3	3	3	2	1
Klein Salamon izr.	1	2	1	1	2	1	2	1	1	—	—	1	1
Komáromy Ödön ev. ref.	2	2	3	—	3	2	3	3	2	3	3	3	1
20. László Mihály r. k.	1	3	3	—	3	2	3	3	3	2	2	1	1
Lubomérszky Jenő r. k. pn.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	—	—	fm.	1
Markovics Aladár izr.	1	2	2	1	2	1	2	1	1	—	—	1	1
Maxim Jenő r. k. pn.	1	1	2	1	2	2	1	2	1	—	—	fm.	1
Máté Gyula g. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	2	—	—	2	1
25. Mengay Adolf r. k.	1	3	3	—	2	2	3	3	1	3	3 fm.	1	1
Miksa Rezső r. k.	1	2	2	2	2	1	2	2	2	—	1	1	1
Navora Kálmán r. k.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	2	1
Orbán Péter r. k.	1	1	2	1	2	1	2	2	1	—	—	2	1
Papóczy Loránd r. k.	1	2	2	1	2	1	2	1	1	—	—	2	1
30. Papp Valér g. k.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	1	1
Parraghy Barna r. k.	k	i	1	é	p	e	t						
Szállka Valér r. k.	1	1	2	2	2	1	2	2	1	—	2	1	1
Szórán János g. k.	1	1	3	2	3	2	2	2	1	—	—	1	1
Thury Lajos r. k.	1	2	3	—	3	2	2	2	1	2	2	1	1
Toperczer Kálmán r. k.	1	2	3	—	3	2	3	3	2	2	3 fm.	1	1

VI.

Statisztikai kimutatás a tanulókról.

1. A tanulók általános áttekintése.

Osztály	Tanuló			Az osztályozott tanulók közül										Az osztályozott tanulók szüleinek polgári állása																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
				vallásra nézve						anyanyelvre nézve				nyelvismeretre nézve		Östermelő		Iparos		Kereskedő és vállalk.		Tisztviselő		Katonai		Munkás, napszámos, szolga		Magázó																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	fölvétetett	kimaradt vagy nem lett vizsgafeladatot	osztályzatot nyert	róm. kath.	gör. kath.	ev. reform.	ág. h. ev.	gör. keleti	izr.	magyar	német	román	ruthén	csakis magyarul beszél	tud magyarul	Nagybirt. és bérleti	Kisbirt. és bérleti	Alkalmazott	Nagyiparos	Kisiparos	Alkalmazott	Nagykereskedő	Kiskereskedő						Alkalmazott	Állami, hatósági	Magán és társulati																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
																								Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló				Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló	Önálló

2. A megosztályozott tanulók honosság szerint.

	I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	o s z t á l y b a n												
Szatmár-Németiben	21	19	8	16	8	15	16	14	18	11	10	8	164
Szatmár vármegyei	7	19	9	12	12	15	10	20	11	21	12	6	154
Bereg	3	—	1	2	—	—	—	2	—	2	2	2	14
Ugocsa	1	—	3	2	1	2	1	—	1	3	1	3	18
Máramaros	6	—	2	4	3	2	4	1	6	3	2	4	37
Pest	2	1	4	—	1	—	2	2	—	2	—	—	14
Más	8	3	8	1	13	4	8	1	2	5	10	10	73
Összesen	48	42	35	37	38	38	41	40	38	47	37	33	474

3. Az osztályzat áttekintése.

A tanulmányi előmenetel a rendes tantárgyakat véve								A magaviselet			
Osztályban	Osztályzatot nyert összesen	Felsőbb osztályba léphet			egy tantárgyból elégtelen Qavító vizs. becsatoltak)	Nem léphet felsőbb osztályba		jó	szabályszerű	kevésbé szabályszerű	rossz
		minden tantárgyból				két tárgyból elégtelen	több tárgyból elégtelen				
		jelen	leg-alább jó	leg-alább elégs.							
I. A	48	3	6	23	8	5	3	38	9	—	—
I. B	42	1	12	22	1	3	3	35	7	—	—
II. A	35	1	5	20	6	3	—	29	6	—	—
II. B	37	2	6	16	7	4	2	28	9	—	—
III. A	38	1	11	16	2	5	3	17	20	—	—
III. B	38	1	4	20	3	2	8	18	18	2	—
IV. A	41	2	9	22	2	4	2	29	11	1	—
IV. B	40	2	6	25	4	—	3	23	16	—	—
V.	38	3	4	23	5	1	2	24	13	—	—
VI.	47	5	14	18	4	4	2	33	14	—	—
VII.	37	2	9	21	3	—	2	22	14	1	—
VIII.	33	—	13	20	—	—	—	33	—	—	—
Összesen	474	23	99	246	45	31	30	329	137	4	—
		77,63%			22,26%						

4. Az érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése.
a) írásbeli vizsgálat.

Jelentkezett		Vizsgáltatott	Feladvány				jelesül	jól	kielégítően	elégtelenül																				
35	34	I. A magyar nyelvből: 1. A magyar föld rajza költésünkben 2. Fráter György, mint államférfiú 3. Foglalják össze nagy vonásokban a hőtan köréből szerzett ismereteiket és adjanak egy kis vázlatot a mechanikai hőelméletről . . II. A latin nyelvből: Cicero: Brutus c. 226—228. III. A német nyelvből: Lenau élete IV. A görög nyelvből: Platon: Laches VI. V. A mennyiségtanból: 1. Valakinek 15 éven át 3575 K évi utólagos járadékhoz van joga. Ehelyett 10 éven át nagyobb járadékot szeretne élvezni: mekkora lesz e járadék, ha $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatot számítunk. 2. Egy folyam partjától 48·5 m. távolságban van egy 25 m. magas torony. Mily széles a folyam, ha a szélességét a toronyból 21 m. magasságból $12^{\circ}35'40''$ □-nyi szög alatt látjuk?.	—	4	6	1	3	9	2	—	1	3	5	—	2	13	19	—	4	16	13	1	4	13	6	—	16	5	8	5

b) a szóbeli vizsgálat után.

amelyre bocsátott	amelytől visszalépett	amelyet kiállott	érettségnek nyil- vánított		Az érettségit végzettek közül									
			jól	egyszerűen	theologiai	jogi	tanári	orvosi	vasuti	katonai	állatorvosi	mérnöki	kereskedelmi	erdészeti
35	—	29	13	16	3	9	1	2	1	4	1	3	3	2
pályára készült lépni:														

Az érettségi vizsgálatot sikerrel kiálló 29 ifjú közül:

a) **Jó fokozattal érett 13 ifjú:** Berghofer László, Cserveny István, Fábián Lajos, Fischer Móríc Lajos, Fuchs Ármin, Hirschberg Ernő, Klein Salamon, Markovits Aladár, Maxim Jenő, Miksa Rezső, Orbán Péter, Papolczy Lóránd, Szálka Valér.

b) **Egyszerűen érett 16 ifjú:** Antal József, Ádám István, Ágoston Béla, Bakkay Gyula, Bretán László, Bukovinszky János, Gönczy Béla, Kaufmann Jenő, Komáromy Ödön, László Mihály, Lubomérszky Jenő, Navora Kálmán, Papp Valér, Szórán János, Thury Lajos, Toperczer Kálmán.

Jegyzet. Az 1903/4. év kezdetén magánvizsgálatot tettek: Illiczky Sándor a III. oszt., Vinkler János a VI. oszt.-ról; az iskolai év folyama alatt Gyene Zsigmond, Dobránszky Antal és Bányai Benő a IV. osztályról.

VII.

Tanszerek gyarapodása.

A) Tanári könyvtár.

- I. *Hittudomány* 3 művel.
- II. *Magyar nyelv és irodalom* 5 művel.
- III. *Classica phil.* 15 művel.
- IV. *Történelem* 17 művel.
- V. *Földrajz* 2 művel.
- VI. *Jog- és államtudomány* 3 művel.
- VII. *Természetrajz* 2 művel.
- VIII. *Mathematika* 2 művel.
- IX. *Fizika* 2 művel.
- X. *Bölcsészet, neveléstan* 1 művel.
- XI. *Vegyes* 7 művel.
- XII. *Folyóiratok* 23 művel.

B) Természetrajzi tárhoz.

Meszlényi Gyula v. b. t. t. úr Ö Excellenciája tengeri csigákból, kagylókból és korallokból álló gyűjteményt ajándékozott.

Vétel útján szereztetett 6 drb.

C) Vegytani tár.

Vétel útján gyarapodott 78 drbbal.

D) Természettani szertárhoz.

Apróbb műszereken kívül teljesen felszerelt fotogr. sötét kamra.

82.

E) Szemléltető képek.

3 darab falikép.

F) Rajzszeretár.

1. Rajzminták Várdai Szilárdtól II. füzet.
2. Geometriai testcsoportok 5 db.
3. Gipszek a szabadkézi rajzhoz 9 db.

VIII.

Ösztöndíjak, jutalom és segélyezés.

I. Ösztöndíj-alapok.

A szatmár-egyházmegyei alapítványi pénztárban van a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium róm. kath. vallású tanulói számára tett három ösztöndíj-alapítvány : *Obermayer* András szatmári nagyprépostnak. *Rudolff* Pál szatmári kanonoknak és dr. *Lengyel* Gézának alapítványa. Az elsőből 6, a másodikból 3 jóviseletű és szorgalmas tanuló kap évenként 200—200 korona, a harmadikból 2 tanuló 80—80 korona ösztöndíjat. Ezen ösztöndíj-alapítványok megüresedett helyeit az alapítók végrendekezései szerint a *szatmári káptalan* adományozza.

Ösztöndíjas tanulók az 1903.—904. tanévben.

a) **Dr. Szij József-féle** 440 korona ösztöndíjat élvez:

Réti Jenő VI. o. tanuló.

b) **Jövedék-bírsági alaptól** 200 korona ösztöndíjat élvez :

Oravecz Gyula II. A) o. tanuló és 300 koronát: Balla Gyula VI. osztályú tanuló.

c) **Alapy-féle** 420 koronás ösztöndíjat élvez:

Gönczi István IV. B) o. tanuló.

d) **Bukovinszky József-féle** 720 koronás ösztöndíjat élvez:

Bukovinszky János VIII. o. tanuló.

e) **Obermayer-féle** alaptól 200 korona ösztöndíjat élveztek:

Kormos Gyula VII. osztályú tanuló,

Rákosi Ferenc V. „ „

Lauricz Géza V. „ „

Bodnár Alajos IV. A) „ „

Schőber Emil III. A) „ „

Radlinszky Ernő II. B) „ „

84.

f) **Rudolff-féle** alapból 200 korona ösztöndíjat élveztek :

Láng Ernő VI. osztályú tanuló.

Tatz László VI. „ „

Láday Dezső V. „ „

g) **Dr. Lengyel Géza-féle** alapból 80 kor. ösztöndíjat élveztek:

Orbók Kálmán I. A. osztályú tanuló,

Bugyi Endre IV. A. „ „

A 16 tanuló ösztöndíjának **összege 4040 korona.**

II. Jutalmazás.

a) Jutalomdíj-alap.

1. Dr. **Kádár Ambrus** szatmári székesegyházi kanonok „Divéky jutalomdíj“ című alapítványa (200 korona) olyan jóviseletű tanuló jutalmazására, ki a természettanban vagy természetrajzban legkiválóbb előmenetelt tanusít.

A „Divéky jutalomdíj“-at ez évben Cserveny István VIII. o. tan. kapta a természettan tanulásában tanúsított szorgalmáért.

2. **„Jandrisics János emlék-alapítvány“** 300 korona. Alapították az 1878. évben érettséget tettek 15 éves találkozójuk emlékére.

Ezen alapítvány évi kamatát azon tanuló ifjú kapja, aki a hazai történelemben a legalaposabb készültséget tudja felmutatni az érettségi vizsgálaton.

Az érettségi vizsgáló bizottság ez évben a 15 koronányi jutalmat Orbán Péter jól érett ifjúnak ítélte oda.

3. **„Krausz Károly alap“** (62 kor. 16 fill.) III. oszt. róm kath. vallású szegény tanulók közül a legjobbnak karácsonyi ajándékra.

Ez évben ajándékot kapott: Heringer Mihály III. A) oszt. tanuló.

4. **„Szatmári királyi katolikus főgimnázium tanári karának milleniumi alapítványa“** (1000 korona.)

Ezen összegnek évi kamatai a kereszténységnek a magyar nemzetre gyakorolt felemelő hatását tárgyaló évenként kitűzendő pályakérdés díjául adatnak ki gimnáziumunkban olyan katolikus vallású tanulónak, ki legalább az utolsó három évet iskolánkban töltötte.

A díjat Papolczy Loránd jól érett ifjú nyerte meg.

5. „Beniczky István jutalomdij-alap.” (400 korona)

A tőke kamatából évenként két tanuló jutalmazandó egyenlő összeggel és pedig olyanok, kiknek egyike a latin nyelv, másika a mennyiségtan tanulásaiban mutat fel kiváló előmenetelt.

A latin nyelvben tanúsított előmenetelért Czumbel Lajos III. A) o. t, a mennyiségtanban tanúsított előmenetelért Szabó János VI. o. t. jutalmaztattak.

6. „Hehelein Károly jutalomdij-alap” (800 korona.)

Alapították az 1871. évben érettségi vizsgálatot tettek 1901. évi szept. 30.-i találkozójuk alkalmával.

A tőke kamatát olyan ifjú kapja jutalmul az évváró ünnepélyen, ki a latin nyelvben, vagy a görög nyelvben a szokottnál kiválóbb eredményt mutat fel.

Ezen évben 40 korona jutalmat kapott Scheffler János VI. o. t.

7. „Ifj. Lengyel Géza jutalomdij-alap.” Alapította dr. Lengyel Márton korán elhunyt, példás életű fia emlékére 1902. évi május 27-én. A tőke 500 korona. Kamatát példás életű, szegény sorsú róm. kath. ifjú kapja karácsonyi ajándékkul.

Ez évben a jutalmat Skapinyák Jenő II. A) o tanulónak ítélte oda a tanárkar.

8. „Mizsey Imre jutalomdij-alap” (500 korona.)

A tőke kamatait két példás életű ifjú kapja. Ez évben egyenként 12 korona 50 fillér jutalmat kaptak: Marincsák Béla V. o. t. és Jakab Sándor IV. B) o. t.

9. „Lengyel Ervin, Géza jutalomdij-alap.” (500 korona)

Alapították forrón szeretett kis fiuk, néhai Lengyel Ervin Géza emlékére, Lengyel Endre és Korbuly Nina.

A tőke kamatát kapja a megboldogult osztálytársai közül valamelyik róm. kath. vallású tanuló.

Ezeknek az intézetből való eltávoztása után az I. o. valamelyik érdekes, róm. kath. vallású tanulója.

Ez évben jutalmaztatott Takácsy Gyula II. A) oszt. tanuló.

10. „Jászapati névtelennek jutalomdij-alapja.”

Szorgalmas, jóviseletű tanuló jutalmazására 100 kor. alaptőke.

A jutalmat ezen évben Zinner György I. B) oszt. tanuló kapta.

11. „Aiben Mátyás jutalomdij-alap.” (227 korona.)

Alapító levél.

Alulírottak, kik a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumban 1892. év június hónapjában érettségi vizsgálatot tettünk, tíz év múltával 1902. év június havában találkozót adván egymásnak, közös akarattal elhatá-

roztuk, hogy szeretett volt tanárunk és igazgatónk, Aiben Mátyás emlékezetére és nevére alaptványt teszünk azon óhajunk kifejezése miatt, hogy az alapítványul letett összeg évi kamatát a tanári kar ítélete szerint időről-időre a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumnak egy a magyar nyelv és irodalomban kiváló előmenetelt tanusító 5—8 osztályú tanulója kapja.

Az alapítvány címe „Aiben Mátyás jutalomdíj-alap. Az alapítványul letett összeg 227 korona, azaz kétszázhuszonhét korona, mely összeg létrehozásához dr. Bán Ágoston budapesti ügyvéd úr, a nevezett tanár és igazgató hálás tanítványa, 50 azaz ötven koronával járult.

Midőn a 227 korona alapítványul összehozott összeget készpénzben a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium jelenlegi igazgatójának kezeihez átszolgáltatjuk, alázattal kérjük azt elfogadni s annak időszerinti kamatait az alapítvány céljára fordítani.

Kelt Szatmár-Németiben, 1904. június 6.-án.

A Szatmárnémeti kir. kath. főgimn.-ban
1892. évben érettségi vizsgálatot tettek nevében
és megbízásából,

Juhász János.

Ezen jutalomdíjnak ez évre nem volt még kamata.

12. „**Ratkovszki Pál jutalomdíj-alap.**“ Alapították azon férfiak, kik ezen gimnáziumban 1891. évben érettségi vizsgálatot tettek s 1901. évi július hóban 10 éves találkozóra gyűltek. Az alapító levél még nincs kiállítva. A tőke ezen évi kamatát, 10 kor., Merlák Ferenc IV. B) o. tanuló kapta a mennyiségben tanulásában tanusított szorgalmáért.

b) Esetleges jutalmak.

1. **Meszlényi Gyula megyés püspök úr** ő nagyméltósága 100 koronát ajándékozott azon kijelentéssel, hogy ezen összeget a tanárkar belátása szerint fordítsa jutalmazásra. Ezen összegből 40 korona a rajzolásban kiválóbb eredményt felmutatottak jutalmazására fordított, a fennmaradó 60 koronából pedig jutalmaztattak:

Schönpflug Ernő VI. o. tanuló 20 koronával a magyar irodalomban,

Stetiu Gergely V. oszt. tanuló 20 koronával a történelemben,

Májér Antal IV. A. o. tanuló 10 koronával a magyar történelemben,

Erni Ferenc III. A) o. tanuló 10 koronával a földrajzban tanusított kiválóbb eredmény- és szorgalomért.

2. **Dr. Kádár Ambrus** kanonok 1 drb. cs. és kir. vert —, és 1 drb. magyar aranyat ajándékozott a vallásban jeles előmenetelt tett, jó viseletű két tanuló jutalmazására.

Jutalmaztattak:

Szálka Vallér VIII. o. tanuló és

Kerner István IV. o. tanuló.

3. **A rajzolásban való kiváló előmenetel** jutalmazására *püspök úr Ő Nagyméltósága* 40 koronát, Komka Alajos úr 10 koronát, Ócsvár Rezső tanár úr 10 koronát adományoztak. Ezen összegből jutalmaztattak :

I. díj. Tatz László VI. (20 K.)

II. díj. Kerner Pál VII. (15 K.)

III. díj. Vlazáts Vince VII. (10 K.)

Három-három koronát kaptak:

Fábián Lajos VIII. osztályu tanuló.

Nagy Márton VII. „ „

Reiter Sándor VII. „ „

Fodor Ferenc VI. „ „

Koller Lajos VI. „ „

Szorgalmukkal dicséretet érdemelték ki:

Mónus József IV. B) osztályu tanuló.

Bakács János III. B) „ „

Heringer Mihály III. A) „ „

Nyikorán József II. A) „ „

Erdős József I. B) „ „

4. **A legtöbb szorgalmi rajzot** bemutató ifjú jutalmazására Borody Dezső VII. oszt. tanuló egy drb. 10 koronás aranyat ajándékozott. Ezen jutalmat

Vlazáts Vince VII. oszt. tanuló kapta.

5. **Szilvássy Nándor**, építő-mérnök Rozsnyón, 60 koronát ajándékozott azon kijelentéssel, hogy abból 20—20 koronát egy-egy VII., III. A) és I. A) osztályú érdemes tanuló karácsonyi ajándéku kapjon. Ezen ajándékot kapták:

Schönpflug Ernő VII. osztályú tanuló.

Heringer Mihály III. A) „ „

Orbók Kálmán I. A) „ „

6. **Névtelen jótevő** 6 koronát ajándékozott azon I. oszt. tanuló jutalmazására, ki a földrajz tanulásban leginkább kitűnt.

Jutalmaztatott:

Holczman Győző I. A) oszt. tanuló.

7. *A helybeli népbank* adományából, mely ezen értesítőben a „Pénzbeli segélyezés“ 4. pontjában van felemlítve. 10—10 kor. kaptak:

Fodor Ferenc VI. osztályú tanuló.

Paszternák Bertalan IV. B) osztályú tanuló.

Faulháber Béla IV. B) „ „

Dobos Kálmán I. B) „ „

8. *Egy jeles tornász jutalmazására* Komka Alajos úr 10 koronát adományozott s a tornaversenyek jövedelméből is 10 korona fordítottatott jutalomra.

Jutalmaztattak:

László Mihály VIII. o. tanuló, és Heidenhoffer István VII. o. t:

9. *A vallás- és közokt. nm. minisztérium* 3 drb. diszkötésű könyvet küldött jeles előmenetelű tanulók jutalmazására.

10. *Lampel Róbert* budapesti könyvkiadó 7 művet, részben diszkötésűt, ajándékozott tanulóknak jutalmazására.

11. *Lővy Miksa* 10 drb. diszkötésű könyvet ajándékozott jeles tanulók jutalmazására.

12. *A Reiser János-féle* könyvkereskedés 14 drb. diszkötésű könyvet ajándékozott jeles előmenetelű tanulók jutalmazására.

13. *Weisz Izák* antiquarius 5 drb. diszkötésű könyvet ajándékozott jeles tanulók jutalmazására.

A könyveket jeles és jó előmenetelű ifjak kapták.

III. Pénzbeli segély.

1. *Meszlényi Gyula* püspök urunk Önm. a II. Rákóczy Ferenc tiszabecsi győzelmének ünnepére menő tanulókat 100 koronával segélyezé.

2. *A szatmáregyházmegyei alapítványi pénztárból*, — a Frinth-féle alapítvány, b. Fischer István szatmári püspök, utóbb egri érsek és Kállay György egri kanonok, — szegény tanulók segélyezésére tett alapítványaik kamataiból a nmélt. megyés püspök úr adományozása és kijelölésével a jelen iskolai évben 22 tanuló nyert évi segélyül összesen 1040 koronát.

3. *Hehelein Károly* praelatus úr egy tanuló élelmezésére és ruházatára 300 koronát adott.

4. *Pemp Antal* kanonok úr két tanuló tandíjára 20 koronát ajándékozott.

5. *A helybeli Népbank* négy szegénysorsú tanuló segélyezésére 40 koronát ajándékozott.

6. *Demjén Sándor* postafőnök egy szegénysorsú tanuló segélyezésére 10 koronát adományozott; ez összeget Orbók Kálmán I. A) o. t. kapta.

A pénzbeli segély és jutalom összege 2027 korona.

IV. évi ellátás.

a) *A püspöki papnevelőben* teljes ellátást élvezett 3 növendékünk ; egy-egy ifjú ellátását évi 500 kor. számítva az évi ellátásra fordított összeg **1500** kor. Ebédet és vacsorát kapott 2 tanuló, ezen jótétemény pénzértéke **300** kor.

b) *A Hám János szatmári püspök* által alapított s a Jézustársasági atyák gondos vezetése alatt álló püspöki konviktusban alapítványi helyeken 33 gimn. tanuló és 2 az atyák kegyességéből részesül teljes ellátásban.

Egy tanuló évi ellátását 400 kor. számítva, a 35 tanuló évi ellátására fordított összeg **14.000** kor. Ugyanazon konviktusban 21 tanuló a jelen iskolai évben is ebédet kapott, melynél 1 tanuló után 100 koronát számítva, a pénzérték **2100** kor.

c) *A néhai Irsik Ferenc* pápai praelatus, szatmári apátkanonok által alapított internátusban 16 gimn. tanuló részesült a jelen tanévben teljes ellátásban; egy tanuló évi ellátását 240 kor. számítva **3840** kor., 4 tanuló ingyen ételmezést kapott, ami **400** korona értéket képvisel.

d) *A helybeli apáca-kolostorban* 13 gimn. tanuló láttatott el a jelen iskolai évben ebéd és vacsorával; egy tanuló után 240 kor. számítva, a 13 tanuló évi ellátása **3120** kor. Ezen tanulók közül háromnak ellátási költségeit Meszlényi Gyula megyés püspök úr ő nagyméltósága viselte.

e) *A gimn. tápintézetben* 4 tanuló teljesen díjtalanul, 18 kedvezményes árért volt ellátva; az egész ellátást nyert egy-egy tanuló után 400 kor., a 18 tanulónak nyújtott kedvezményt 2480 kor. számítva az egész segély tesz **4080** koronát.

A teljes és részben való ellátás összes pénzértéke	29.340 kor.
Az ösztöndíjak összege	4.040 kor.
A pénzbeli segély és jutalom	<u>2.027 kor.</u>
Összes segélyezés	35.407 kor.

V. Utazási alap.

A tőke 1000 korona; kamata a szegényebb sorsú tanulók kirándulásának lehetővé tételére fordíttatik.

Ezen évben a kamatból 70 kor. 33 fillér a II. Rákóczy Ferenc tiszabecsi győzelmének emlékét megőrkítő szobormű leleplezési ünnepén megjelent tanulók költségeinek pótlására fordíttatott.

IX.

Tudnivalók.

A) Az iskolába lépés föltételei.

1. A gimnázium **első osztályába** felvétetni óhajtó tanuló és az intézet **magasabb osztályai**ba más intézetből jelentkező tanuló tartozik felmutatni:

- a) születési bizonyítványát;
- b) előző évi iskolai bizonyítványát;
- c) újraoltási bizonyítványát.

2. A gimnázium **első osztályába** csak olyan tanuló vehető fel, ki a 9. életét betöltötte és a 12.-et túl nem haladta. (A 12 évesnél idősebbek csak a tanári testület beleegyezése esetén vehetők fel.)

3. A felvétel szabályszerűen az iskolai év bezárása utáni 3 napon s az illető iskolai év első napjain, szeptember 1., 2., 3.-án eszközölhető.

4. Felvételre mindenik tanuló **személyesen** és pedig a szülők valamelyike vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik jelentkezni s előző évi bizonyítványát akkor is be kell mutatnia, ha ezen intézetnek volt a növendéke.

5. Felvétel alkalmával mindenik tanulónak fizetnie kell:

felvételi díj címén	8 koronát;
értésítőre és ifjúsági könyvtárra	2 „ ;
a kath. vallásúaknak énektanításért	1 koronát.

6. Az egész évi tandíj 60 korona; ez összeget négy részben lehet fizetni; az első részletet október 10.-éig, a másodikat november 25.-éig, a harmadikat március 5.-éig, a negyediket április 29.-éig be kell fizetni. Aki kellő időre eleget nem tesz kötelezettségének, az iskola látogatásától eltiltatik.

7. Szegény tanulók tandíj elengedésében részesülhetnek, ha jól tanulnak s jó viseletűek. Tandíj elengedésért a gimnázium igazgatójához kell folyamodni s egy éves keletűnél nem régebb szegénységi bizonyítványt kell a kérvényhez csatolni. A kérvény bélyegmentes. Tandíj elengedést

csak olyan tanuló nyerhet, ki a köteles tárgyak nagyobb részében **legalább jó eredményt s jó magaviseletet** tanúsít.

Folyamodni minden tanévben kétszer lehet és pedig szeptemberben 15.-ig és februárban szintén 15.-ig,

B) Az 1904—1905. iskolai évre vonatkozó tudnivalók.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1894. évi 50667. sz. rendelete szerint a középiskolák valamennyi osztályába a beiratások már a tanév végén is eszközölhetők. Ehhez képest iskolánkba jun. 29. és 30.-án lehet beiratkozni és pedig mindkét napon 9 órától 12-ig. Feltételek:

1. A tanév végén beírt tanulók az igazgatónál hagyják iskolai bizonyítványukat s megkapják a rendes beiratkozási igazolványt.

2. A felvételi díjak e tanulóktól is azonnal beszedendők. Ha a tanév végén felvett tanulók a jövő tanév elején *szept. 4.-ig bezárólag* az osztályfőnöknél személyesen nem jelentkezének, nemcsak a belépésre való jogosultságukat, hanem a befizetett felvételi díjat is elvesztik.

3. Levélben vagy írásban való jelentkezésnek helye nincs.

Az 1904.—1905. iskolai évre szeptember hóban is lehet beiratkozni. E célból az I, II. és III. osztályba lépő tanulók folyó évi szept. 1.-én, a IV., V., VI. osztályba lépők szept. 2.-án, a VII., VIII. osztályba lépők szept. 3.-án délelőtt 9 órától 12-ig jelentkezzenek az igazgatónál.

Az iskolába fölvetetni óhajtó ifjú köteles magát orvosi vizsgálatnak alávetni; e vizsgálatot az iskolaorvos díjtalanul eszközli.

Akik *két tárgyból kaptak elégtelen jegyet*, javítóvizsgálatra való bocsáttatásra a kassai tankerületi kir. főigazgatótól kérhetnek engedélyt. A kérvényekre **1 koronás át nem írt bélyeg kell, s mellékelni kell hozzá a bizonyítványt.** A kérelmet **a főigazgatóhoz kell címezni s az igazgatóhoz kell beadni július 6.-ig.**

Akik pótló vagy javító vizsgálatra engedélyt nyernek, azok közül a volt I., II., III. osztálybelieknek aug. 30.-án, a volt IV., V., VI., VII. osztálybelieknek aug. 31.-én, mindkét napon délelőtt 9 órakor kell az igazgatóságnál vizsgálatra jelentkezniök.

A magánvizsgálatot és egész osztályról pótló vizsgálatot tevők aug. 30.-án 9 órakor tartoznak az igazgatónál jelentkezni.

A kir. kath. főgimn. igazgatósága.

X.

Gimnáziumi tápintézet.

BEVÉTEL.

	kor. fill.
1. Pénztári maradvány az 1902/3. évről	903.05
2. Lehóczky Jánosné-féle alaptvány 1903. évi kamata.	60.—
3. Elhelyezett tőkék kamata	1224.60
4. Földtehermentes. 200 koronás kötvény 2 szelvényeért	8.—
5. Pázmány-sajtó 4. részv. 1903. évi oszt.	12.—
6. Gözmalmi 1½ részv. 1903. évi oszt.	24.—
7. Mult évben hátramaradtaktól ellát. díj	226.—
8. Kedvezményes ellátásban részesült tanulóktól	3178.—
9. Visszafizetett tőkékből	3383.—

ADOMÁNYOK.

10. Az 1878. évben érettségi vizsg. tett férfiak 25 éves találkozójuk emlékére	100.—
11. Szénásy Béla budapesti papirkeresk. adománya.	50.—
12. Makár Sándor csicseri rk. pléb. adom.	30.—
13. Gróf Károlyi-család erdődi uradalma 1903/4. évre	141.71
14. Szatmár-Németi város 1000 kor. 1905. évi kamatául és adományul	120.—
15. Szatmári Takarékpénztár-egyesület adom	50.—
16. Helybeli Népbank részvénytársaság	50.—
17. Helybeli Termény és Hitelbank „	35.—
18. Szatmárvármegyei Takarékpénztár részvtárs.	30.—
19. Helybeli Kereskedelmi és Iparbank „	30.—
20. Helybeli Gazdasági és Iparbank „	20.—
	9675.36

KIADÁS.

	kor.fill.
1 21 növendéknek teljes, l-nek részben való ellátásáért	3993.—
2. Háztartási egyéb költség	824.26
3. Amortizatio	494.84
4. Tőkésítés	<u>4000.—</u>
	9312.10

Vagyoni állapot az 1903.—1904. év végén.

1. Pénztári készlet	363.26
2. Tőkésített pénz	18106.—
3. Aláírásiilag biztosított alapítványok	1000.—
4. Lehótzky Jánosné-féle alapítvány	600.—
5. Soltész Imre alapítványa (alapítványi pénztárban)	500.—
6. Foldtehermentesítési kötvény	200.—
7. Gőzmalmi egy és fél részvény	300.—
8. Pázmány-sajtó kötvény 4 db	400.—
9. Az intézet felszerelési leltára 10% leütéssel	450.—
10. Az intézeti házastelek értéke a teherül rajta lévő	
6149 kor. amortizációs kölcsön levonása után	<u>10650.—</u>
	32569.26

Ehhez járul egy bazilika-sorsjegy, a 3924. sorozat 011. számu, és egy szerb nyeremény sorsjegy, a 6766. sorozat 40. számú.

Fogadják a kegyes alapítók, pártolók és adományozók forró köszönetét az intézet előljáróságának s a segélyre szoruló ifjaknak.

Ratkovszki Pál,

elnök.

Radlinszky József,

alelnök.

Fölkel Béla,

pénztáros.

TARTALOM.

1. Az erkölcsi nevelés eszközei a családban és az iskolában	Lap. 3
2. Az iskola 1903.—1904. életéből	18
3. A tanári személyzet	28
4. Az 1903.—1904. évi tanítás tárgyának kimutatása	31
5. A tanulók érdemsorozata	54
6. Statisztikai kimutatás a tanulókról	77
7. Tanszerek gyarapodása	81
8. Ösztöndíjak, jutalmak és segélyezés	83
9. Tudnivalók	90
10. Gimnáziumi tápintézet	92